PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 35 lir

Leta XVI. - Št. 232 (4695)

TRST, sreda 28. septembra 1960

Naser poziva Eisenhowerja in Hruščeva naj obnovita pogajanja o razorožitvi

Skupščina OZN naj bi jima priporočala sestanek za pripravo načel za novo razorožitveno konferenco - SZ predlaga razširitev odbora desetorice z vključitvijo drugih držav - Gomulka sprejema predlog Eisenhowerja za svetovni plebiscit, toda glede razorožitve

NEW YORK, 27. — Sovjetska delegacija je predložila načrt resolucije skupščini OZN, s katero predlaga, naj se odbor desetorice o razorožitvi razširi z vključitvijo Indije, Gane, Indonezije, ZAR in Mehike. Kakor je znano, je odbor prekinil jeseni svoje delo v Ženevi. V tem odboru je pet zahodnih predstavnikov in pet vzhodnih predstavnikov.

Ameriški predstavnik je v zvezi s tem predlogom izjavil, da ni toliko važna sestava organizma, v katerem se vodijo pogajanja, kolikor dejstvo, «ali je Sovjetska zveza pripravljena ali ne» pogajati se o «primernem in realističnem sporazumu».

Včerajšnja nočna seja skupščine, na kateri je govoril Fidel Castro, se je končala ob 1.30 po srednjeevropskem času. Delo se je nadaljevalo danes popoldne. Prvi je govoril romunski ministrski predsednik Georgiu Dež. Podprl je sovjetski predlog o preureditvi tajništva OZN. Kar se tiče Konga, je izjavil, da je Hammarskjoeld ravnal kot predstavnik kolonialne politike, namesto da bi skrbel za izvajanje sklepov Varnostnega sveta. Poudaril je potrebo sprejema Kitajske v OZN in dejal, da je razorožitev najtesnejše vprašanje, s katerim v zvezi s tem podprl zadevni sovjetski predlog. Ponovil je tudi predlog za sklenitev pogodbe o kolektivni varnosti na Balkanu, da bi iz tega področja napravili področje brez tujih oporišč in brez jedrske oborožitve.

Za njim je govoril predsednik ZAR Naser. Izrekel je željo, naj bi sedanje zasedanje skupščine šlo v zgodovino kot «zasedanje miru». Zavzel se za sprejem Kitajske v OZN. V zvezi s Kongom je izjavil, da je največja nevarnost za kongoško ljudstvo v tem, da se imperializem skuša posluževati OZN kot orodja za prikrivanje svojih ciljev.

Naser je zatem priporočal, naj skupščina priporoča Eisenhowerju in Hruščevu, da se sestaneta (ali z drugimi osebnostmi, ki bi jih skupina izbrala med navzočimi), da bi določila v okrilju OZN načela za novo konferenco o razorožitvi.

Zatem je Naser pozval skupščino, naj sprejme načela in resolucije, ki so jih sprejele afriške in azijske države aprila 1955 na konferenci v Bandungu. Dodal je, da je naloga OZN napraviti svojo dolžnost in je Alžirije in je priporočal v tej deželi referendum pod nadzorstvom in zaščito OZN.

Naser je dalje izjavil, da je napad na Suez zabeležil konec nekega razdobja, v katerem so imperialisti lahko mobilizirali armade in uporabljali pomorske sile, da zadenejo v srce osvobodilna gibanja. Poudaril je, da je bil Kongo žrtev imperialistične igre, ki je škodila tudi OZN. Zahteval je, naj se nakažejo vsa bile storjene v Kongu popravijo in naj Združeni narodi omogočijo zakonitim vladi v Kongu delovanje brez preprečilo odcepitev Katange, ki jo pripravljajo imperialisti.

O Palestini je Naser izjavil, da se ne bo uklonil izvrstnemu dejstvu.

Po njegovem mnenju je edina mogoča rešitev povrniti se v prejšnjemu stanju in vzpostaviti vse pravice palestinskih Arabcev.

Naser je v svojem govoru poudaril vlogo, ki bi jo morale imeti nevezane države glede razorožitve. Poudaril je tudi, da je potrebno razširiti pooblastila in stike, da se zmanjša sedanja napetost in da se zagotovi, da v okviru OZN ne bo nobena država prisiljena iti po drugačni poti, kakor ostale države. Poudaril je: «Prepričani smo, da imamo nevezane države pravico izvajati na mir. Mi lahko zastopamo stališča, ki so si dovolj narazen, da oživimo miroljubno sožitje med državami, ki so različnega prepričanja. Lahko prispevamo k ustvaritvi ozračja, ki bo pomagalo zmanjšati napetost in vzpostaviti mirnost na svetu.

Države, ki so dosegle neodvisnost, bi rade naglo pospešile svoj gospodarski razvoj in nimajo časa, da izgubljale, potem ko so jih čakale. Te države, ki bodo doseči svojo gospodarsko neodvisnost, ne bodo čakale. Spretele bodo vsako pomoč, ki bi jim jo nudila OZN, spretele bodo tudi vsako pomoč, ki se jim bo ponudila izven Združenih narodov. Te države bodo brez zvijanja zrušile vsako ovire, ki jo bodo našle na poti, čeprav bodo s hvaležnostjo sprejemale pomoč, ki jim služi, da se približajo svojim smotrom.»

Sastanek med Hruščevom in Eisenhowerjem je Naser predvidel z naslednjimi besedami: «Upanja z navzočnosti tako velikega števila državnih poglavarjev in mednarodnih voditeljev, ki so zbrani v tej dvorani, obstaja možnost delovati za mir. Slišali ste tu besede predsednika Eisenhowerja, ki je izjavil, da je njegova država pripravljena začeti pogajanja za razorožitev. Slišali ste tudi Hruščeva. Sprašujem se, kaj čakamo (potem ko sta ta dva voditelja, ki uživata spoštovanje naših narodov, izrazila to željo), da od njiju takoj zahtevamo, naj nemudoma začneta to, kar sta predlagala glavni skupščini.»

Na popoldanski seji je govoril tudi Gomulka, ki je postavil vec predlogov glede razorožitve. Predvsem je izjavil, da bi morala OZN določiti končni datum za zaključek pogajanj o ustavitvi jedrskih poizkusov in zatem bi morali zadevo predložiti izrednemu zasedanju skupščine OZN. Med pogajanji pa mora ostati v veljavi moratorij glede poizkusov.

Kar se tiče razorožitve na splošno, bi morala skupščina pozvati jedrske države, naj se obvežejo da ne bodo dobavljale jedrskega orožja tretjim državam in tudi da jim ne bodo pomagale izdelovati to orožje; razen tega bi morala skupščina pozvati tretje države, naj ne začnejo izdelovati jedrskega orožja. Dalje bi morala skupščina pozvati države, naj nimajo na svojem ozemlju izstrelišč za balistične rakete, naj jih ne zgradijo, ter vse države, naj ne gradijo novih vojaških oporišč na tujem ozemlju ter naj takih oporišč ne sprejmejo na lastnem ozemlju.

Zatem je Gomulka zahteval ustanovitev posebnega odbora OZN, v katerem bi bili znanstveniki raznih držav. Odbor naj bi proučil predlog Gane o miroljubnem uporabljanju energetskih in tehnoloških virov, ki se sedaj uporabljajo v vojaške namene. Podprl je predlog Romunije, Kitajske in Gane, naj se na Balkanskem polotoku ustvari neatomsko področje in prav tako tudi na Daljnem vzhodu, na Pacifiku in v Afriki. Pripomnil pa je, da bi določitev takega področja v Srednji Evropi imela se posebno važnost. Pri tem je omenil načrt Rapackega in je obžaloval, ker ni bil sprejet.

Protestiral je zatem zaradi manifesta zahodnonemške vojske, ki zahteva jedrsko orožje, ter zaradi revanšističnih izjav Adenauerja, Erharda in Luebkeja. Dodal je, da je čas, da vse države podpisnice potsdamskega sporazuma potrdijo dokončne vse sedanje nemške meje, ker je revizionizem postal program bonske vlade. Izrekel se je zatem za sklenitev mirovne pogodbe z obema Nemčijama in je napovedal, da bo v nasprotnem primeru Poljska sklenila ločeno mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo.

Zahteval je tudi sprejem Kitajske v OZN, neodvisnost Alžirije in je kritiziral ravnanje Hammarskjoelda v Kongu ter podprl načrt Hruščeva glede tajništva OZN. Podprl je tudi predlog Eisenhowerja za svetovni plebiscit, toda ne v taki obliki kakor ga predlaga Eisenhower, temvec plebiscit o razorožitvi.

Gomulka je bil drugi govornik na popoldanski seji. Prvi je govoril tajski zunanji minister Tanat Koman, ki je predlagal imenovanje preiskovalne komisije OZN, ki naj bi pregledala položaj v Laosu in na mejah te države zaradi obtožb proti Tailandiji, da zbira vojaštvo na laoški meji in da dovoljuje prehod čet generala Novasana.

Za Gomulko je govoril ameriški predstavnik Wadsworth, ki je trdil, da so v ZDA gojili do Castra, ko je prevzel oblast, veliko simpatijo, zlasti glede njegovih načrtov za agrarno reformo. Trdil je tudi, da je ameriška vlada večkrat skušala prijateljsko rešiti spor s kubansko vlado.

Kubanski predstavnik Mahnuek Bisbe si je pridržal pravico odgovoriti ZDA in vsem tistim, ki bodo napadli politiko kubanske vlade. Seja je bila zatem odložena na jutri ob 15.30 po srednjeevropskem času.

—«»—

Voditelji Vzhodne Evrope pri Hruščevu

NEW YORK, 27. — Hruščev je sprejel danes na kosilu na sedežu sovjetske delegacije osem komunističnih voditeljev, ki so prišli v New York. Ti so: Novotny (ČSR), Georgiu Dež (Romunija), Janoš Kadar (Madžarska), Todor Živkov (Bolgarija), Vladislav Gomulka (Poljska), Kiril Mazurov (Bela Rusija), Nikolaj Podgorni (Ukrajina) in Mehmet Šehu (Albanija). Nobeden od teh ni hotel ob prihodu podati kakršnokoli izjavo časnikarjem.

—«»—

PARIZ, 27. — Indonezijski predsednik Sukarno se bo prve dni oktobra sestal v Parizu z de Gaullom. Verjetno bo Sukarno ostal v Parizu od 6. do 8. oktobra. Z de Gaullom se bo verjetno sestal 6., ker bo francoski predsednik istega dne zvečer odpotoval na področje francoskih Alp.

Nkrumah za ustanovitev «nevtralne skupine» ki naj bi moralno pritiskala na oba bloka

Naloga te skupine v okviru OZN naj bi bila odločno vplivati na Vzhod in Zahod, naj se zavzameta za pomiritev - Posredovanje Naserja, Tita in Nehruja? - Mac Millan upa, da se bo sestal s Hruščevom - Včeraj je imel daljši razgovor z Eisenhowerjem - Castro odpotuje danes iz New Yorka

NEW YORK, 27. — Predsednik Gane Nkrumah je predlagal danes ustanovitev «nevtralne skupine» v Združenih narodih, ki naj bi odločno vplivala na Vzhod in Zahod za pomiritev. Ta predlog je Nkrumah postavil na zasebnem sestanku afriških in azijskih delegacij in izjavo so objavili po sestanku.

«Če bi lahko ustvarili trdno fronto, je dejal Nkrumah, bi lahko ustanovili nevtralno skupino, ki bi skupno z drugimi nevezanimi državami predstavljala močno silo izven ambicij in tekmovanj velikih držav.»

Dodal je, da so izkušnje v zadnjih letih v OZN okrepile njegovo prepričanje, da bi taka skupina lahko «izvajala močan moralen pritisk na oba glavna bloka in bi preprečila, da pahneta ves svet v uničujočo vojno». «Za nas, je zaključil Nkrumah, je mir življenjska nujnost, ker brez miru ne bi mogli zgraditi prihodnosti, ki bi bila vredna naših teženj.»

Predsednik Eisenhower je nocoj ob 20.50 po srednjeevropskem času odpotoval iz New Yorka v Washington. Neki ameriški visoki funkcionar je izjavil, da Eisenhower nima nobenega namena sestati se s Hruščevom, če ne bodo prej izpolnjeni nekateri pogoji. Prvi od teh je izpustitev dveh ameriških letalcev, ki sta bila v letalu «RB-47» in ki so ga izstrelili ob sovjetski meji.

Dalje je omenjeni funkcionar izjavil, da zadnji govor Hruščeva v OZN ne more biti podlaga za sestanek med obema državnikoma, in da bi moral Hruščev opustiti nekatera stališča, ki jih je zavzel v svojem govoru.

Kakor poroča indijski list «Times of India», sta Tito in Naser pripravila glavne obrise načrta za posredovanje med Vzhodom in Zahodom. List pravi, da bosta oba državnika pozvala Nehruja, naj da pobudo in ponudi dobre usluge nevtralnih držav za zmanjšanje nasprotij med Vzhodom in Zahodom.

Pred odhodom v New York je Eisenhower sprejel Mac Miljana. Uradno poročilo o njunem razgovoru pravi, da se oba povsem strinjata v podpori tajniku OZN. Prav tako se strinjata o važni vlogi, ki so jo imeli Združeni narodi zlasti v kongoški krizi. Oba državnika upata, da bo skupščina opravila konstruktivno delo zlasti glede razorožitve.

Predstavnik Bele hiše je izjavil, da ni za sedaj predviden noben nov sestanek med Eisenhowerjem in Mac Millanom. Dodal je, da Mac Millan ni ponudil posredovanja med Eisenhowerjem in Hruščevom.

Hruščev je nocoj na sprejemu, ki ga je priredila urukvajska delegacija, izjavil, da ne pritiče njemu pobuda za sestanek z Eisenhowerjem, temveč mora to pobudo dati «tisti, ki je razbil dobre odnose».

V odgovoru na razna vprašanja je predstavnik dal naslednje podatke: 1. Kar se tiče razorožitve, je ameriška vlada mnenja, da skupščina OZN ni primeren kraj za pogajanja o tem. Vendar je upati, da bo skupščina pripravila pot za obnovitev pravih pogajanj v številno omejeni skupini. 2. Kar se tiče glavnega tajnika, sta Eisenhower in Mac Millan mnenja, da pomeni odobritev resolucije o Kongu v skupščini s 70 glasovi in z nobenim nasprotnim najboljšo resolucijo o zaupnici Hammarskjoeldu.

V zvezi z včerajšnjim razgovorom Naserja in Eisenhowerja je predstavnik ZAR izjavil, da je Naser povabil Eisenhowerja, naj obišče ZAR. Naser je izjavil Eisenhowerju, da bi bil dobrodošel v ZAR, če bi želel priti na oseben obisk. Opazovalci menijo, da je Naser povabil Eisenhowerja, naj obišče ZAR, ko se bo končal njegov predsedniški mandat. Razgovor med obema državnikoma bi moral prvotno trajati 45 minut. Ko se je Naser pripravljal na odhod, ga je Eisenhower prosil, naj ostane še pol ure, in oba sta nadaljevala razgovor o vprašanjih, ki jih obravnava skupščina OZN.

Danes je Hruščev izjavil, da se bo sestal z Mac Millanom, ni pa znano kdaj. Včeraj se je Hruščev sestal z Nehrujem, takoj po končani seji v skupščini. Nocoj pa so javili, da bo Mac Millan odpotoval iz New Yorka v soboto. Castro pa je sporočil, da bo odpotoval jutri.

Ko so Mac Millana po današnjem dolgem razgovoru z maršalom Titom, vprašali, ali se bo sestal s Hruščevom, je odgovoril: «Upam, da se bom sestal. Sestajam se z vsemi.»

Napovedani sestanek med Hruščevom in Mac Millanom bo verjetno v četrtek popoldne, nekaj ur po govoru Mac Millana v skupščini. Kraj in čas sestanka nista bila še določena. Jutri zjutraj se bosta v ta namen sestala zunanja ministra Home in Gromiko.

Predsednik indijske vlade Nehru se je danes razgovarjal tri četrt ure s Castrom. Po razgovoru je predsednik kubanske delegacije izjavil, da sta govorila o napredku na Kubi, potem ko je Castro prišel na oblast. Castro je obrazložil Nehruju načrt za razvoj Kube in druge dosedanje uspehe.

Zatem sta oba državnika govorila o nekaterih mednarodnih vprašanjih in o nekaterih vprašanjih, ki se tičejo nezadostno razvitih dežel.

Po razgovoru se je Nehru vrnil v svoj hotel, kjer je priredil večerjo na čast številnim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom. Večerje se je udeležil tudi Castro.

—«»—

Nobene pobude de Gaulla o Alžiriji

PARIZ, 27. — V zvezi z govoricami, ki so se pojavile v tisku, so danes v poluradnih krogih izjavili, da general de Gaulle ne misli sprožiti nobene nove pobude glede Alžirije, vsaj dokler ne bo izčrpana debata v OZN.

Zvedelo se je tudi, da Francija ne bo zapustila Združenih narodov, če se bo večina v skupščini izrekla proti Franciji v zvezi z Alžirijo. Francija se bo omejila le na to, da ne bo navzoča pri debati o Alžiriji, češ da gre za notranjo zadevo Francije.

Predsednik vlade Debre je danes predsedoval delu druge komisije «izvoljenih» v Alžiriji. Spremljala sta ga generalni delegat v Alžiru Delouvrier in glavni tajnik za alžirske zadeve Morris. Komisija, ki šteje 34 članov, bo imela 4 seje in bo razpravljala o reformi krajevnih uprav. V uvodnih besedah je Debre izjavil, da bo «prihodnost Alžirije takšna, kakršno bodo hoteli njeni izvoljeni».

Pozneje je vodstvo komisije sprejel de Gaulle. To dejstvo kaže, da misli de Gaulle nadaljevati svojo pot, kar se tiče Alžirije, ne da bi se oziral na težnje alžirskega ljudstva.

Ta de Gaullova politika pa je povzročila močan odpor sindikalnih organizacij in tudi socialistov. Tudi sindikalna zveza krščanskih delavcev je včeraj pozvala na obnovitev pogajanj z Alžirci.

—«»—

BEOGRAD, 27. — V Beograd je prispela danes študentska delegacija centralnega odbora Zveze poljske socialistične mladine. Med petnajstdnevnim bivanjem v Jugoslaviji bo poljska delegacija proučevala delovanje delavske mladine Jugoslavije.

Segni bo danes govoril na zasedanju generalne skupščine OZN

Minister Giardina napovedal ukrepe proti širjenju spolnih bolezni

V poslednjih dveh letih so se primeri spolnih obolenj skoraj podvojili: od 2710 primerov v letu 1957, na 4443 primerov v lanskem letu - Južni Tirolci popisali zidove: zahtevajo avtonomijo in mejo pri Salornu

RIM, 27. — Na današnjem zasedanju poslanske zbornice je po krajših posegih poročevalcev manjšine in večine spregovoril o proračunu ministrstva za zdravstvo in higieno minister Giardina. Iz njegovega govora povzemamo zlasti nekaj zanimivih podatkov o stanju spolnih bolezni v Italiji po odobritvi zakona Merlin, s katerim so odpravili javne hiše in s tem seveda tudi zdravstveno kontrolo nad prostitutkami. Primeri sifilisa so se v teh poslednjih dveh letih skoraj podvojili (2710 primerov v letu 1957; 3222 primerov v letu 1958 in 4443 primerov v letu 1959) in skoraj potrojili v primeri z letom 1954, ko so zabeležili 1824 primerov sifilisa. Ni dvoma, je dejal minister, da je zakon št. 75, z ukinitvijo zdravstvene kontrole, odpravil tudi eno najučinkovitejših sredstev kontrole nad spolnimi boleznimi.

Povečanje primerov takih bolezni pa je hkrati posledica pomanjkanja ustrezne izobrazbe med prebivalstvom, pa tudi posledica zmotnega prepričanja, da je za premaganje spolnih bolezni zadostno kratkotrajno zdravljenje. Spričo povečanja primerov spolnih obolenj, je minister smatral za nujno potrebno sprejeti vrsto ukrepov (nekateri od teh se že uveljavljajo): vsi zdravniki so dolžni prijaviti pokrajinskemu zdravniku primere spolnih obolenj, kakor to predvideva zakon št. 837 od 25. julija 1956; sistematično je treba ugotavljati še neznane primere sifilisa; vztrajna in neprekinjena kontrola nad vsemi osebami, za katere je ugotovljeno, da so spolno bolne, dokler povsem ne ozdravijo (ta kontrola bo morala biti zlasti pogosta pri osebah, ki so jih že zalotili, da so kršile zakon št. 75 od 22. februarja 1958, in ki predstavljajo zaradi tega najnevarnejši vir okuženja); pokrajinski zdravnik mora imeti tem širša pooblastila glede tolmačenja «utemeljenega razloga» za obvezen zdravniški pregled, čim se na področju povečajo primeri spolnih obolenj; okrepitev brezplačne službe za ugotavljanje in zdravljenje spolnih obolenj; povečanje nadzorniške službe, s tem, da se nadzornikom dermosifilografom poverijo večje naloge v borbi proti spolnim boleznim; striktno je treba izvajati pravilnik o uveljavljenju zakona 1956. Z okrepitvijo borbe proti spolnim boleznim bo po mnenju ministra uspelo kontrolirati sedanje povečanje primerov sifilisa, ne da bi bilo potrebno spremeniti obstoječo zakonodajo. Bolnika je treba spodbujati, da se obrne na zdravnika; brezplačno zdravljenje je že precej, toda ne zadošča; bolniku je treba priznati tudi pravico, da ohrani anonimnost, da ga ne morejo identificirati. «Demokratične države ne sme zanimati ime bolnika; zanimati se mora le za to, da bolnik spet pridobi izgubljeno zdravje» — je zaključil minister Giardina.

Po govoru ministra je poslanska zbornica odobrila vsak posamezni člen in poglavje proračuna, v celoti pa bodo o njem glasovali tajno na jutrišnjem zasedanju.

Iz predsedstva vlade javljajo, da se bo ministrski svet sestal prihodnjo soboto 1. oktobra.

Predsednik vlade Fanfani je imel danes na Montecitoriu kratek razgovor s tajnikom PLI Malagodijem, ta poslednji pa se je pozneje razgovarjal s tajnikom PSDI Saragatom in tajnikom PRI Realejem. Izmenjali so si misli glede organizacije predvolilne kampanje po televiziji. V teku predvolilne kampanje naj bi vsaka stranka nastopila dvakrat na televiziji: prvič naj bi obrazložila svoj program, drugi nastop pa naj bi imel obliko tiskovne konference, s pravico zaključnega odgovora.

Nadaljuje se tekma med strankami, katera bo zasedla prvo mesto na glasovnici: pri tem pride včasih do zelo zanimivih zaključkov, včasih pa tudi do hujših posledic. Tako so n. pr. v Sestri Levante prišli socialisti in komunisti hkrati pred urad volilne komisije, ne da bi si mogli zagotoviti prednost: sporazumeli so se, da bodo prepustili odločitev slučaju; vrgli so v zrak novec, in sreča je bila naklonjena socialistom. V Palermu pa se je zadeva končala drugače: pred urad volilne komisije sta prišla hkrati politični tajnik PSI in namestnik političnega tajnika KPI. Ker se nista mogla sporazumeti, je prišlo do pretepa: namestnik političnega tajnika KPI se je moral zateči na prvo pomoč zaradi rane na ličnici.

Italijanski zunanji minister Segni je imel danes razgovor z angleškim zunanjim ministrom Homom, pozneje pa je povabil na kosilo zunanje ministre Brazilije, Kolumbije, Kostarike, Ekvadorja in Mehike ter predstavnika Peruja.

Iz Merana poročajo, da so se prejšnjo noč pojavili na zidovih hiš in na mestnem obzidju «protiitalijanski» napisi v nemškem jeziku, s katerimi se zahteva avtonomija in meja pri Salornu (kjer teče meja med bocensko in trentinsko pokrajino). Med temi napisi naj bi bili nekateri naperjeni tudi proti Židom.

A. P.

—«»—

Stavke

RIM, 27. — Sindikat italijanskih železničarjev (CGIL) sporoča, da bodo železničarji v prvih desetih dneh oktobra stavkali 24 ur, ker vlada in železniška uprava nista še sporočili svojega stališča glede zahtev železničarjev za zvišanje dodatkov in za nekatere spremembe sindikalnih sporazumov.

Sindikalni predstavniki elektromehanikov pa javljajo, da bo 1. in 3. oktobra ukinjeno sleherno nadurno delo. 5. oktobra pa se bodo ponovno sestali predstavniki sindikalnih organizacij CGIL, UIL in CISL, da se sporazumejo o nadaljnjem stavkovnem gibanju.

Danes so se v Rimu sestali sindikalni predstavniki delavcev v papirnicah in so se sporazumeli o nadaljnjem programu sindikalne borbe do 12. oktobra. Razen tega so sklenili, da se takoj ukine sleherno nadurno delo.

—«»—

Policija zaslišuje... število podpisnikov narašča

PARIZ, 27. — Policija je danes zaslišala francosko pisateljico Francoise Sagan zaradi njenega podpisa na znanem manifestu proti vojni v Alžiriji.

Pisateljico sta včeraj obiskala dva policijska inšpektorja, ki sta dobila ukaz od preiskovalnega sodnika, naj jo zaslišata. Hkrati sta zaslišala tudi pisatelja Bernarda Francka, ki je tudi podpisal omenjeni manifest.

Medtem pa sta manifest podpisali še dve osebnosti, in sicer častni glavni ravnatelj v ministrstvu za šolstvo Gustave Monot in docent na fakulteti znanosti prof. Laurent Schwarz. Stevilo podpisnikov je s tem narastlo na 160.

Nadaljevanje pogajanj v Ženevi o prekinitvi jedrskih poizkusov

Težave glede programa raziskovanj o šibkih podzemeljskih eksplozijah in glede trajanja moratorija

ŽENEVA, 27. — Danes popoldne se je pod predsedstvom voditelja sovjetske delegacije Carapkina začela 247. seja konference za prekinitev jedrskih poskusov. Delo je bilo prekinjeno za pet tednov. Današnja seja je trajala nekaj nad eno uro. Kratko poročilo, ki so ga objavili po seji, poroča, da so tri delegacije nadaljevale proučevanje dokumentov, ki so na dnevnem redu konference. Ameriška delegacija je sporočila predlog o trajanju moratorija glede podzemeljskih poskusov s šibkimi jedrskimi eksplozijami, ki bi moral stopiti v veljavo ob podpisu pogodbe za prenehanje poskusov z jedrskim orožjem.

Moratorij, ki ga predlaga ameriška delegacija, bi moral trajati 24 mesecev. Ameriški predstavnik Stelle je izjavil, da je današnji predlog «dokaz dobre volje ZDA». Do sedaj je ameriška vlada namreč zahtevala kratek moratorij, ki ne bi bil daljši od 12 mesecev. Sovjetska vlada pa poudarja, ja, da bi moratorij moral trajati štiri ali pet let. Carapkin je izjavil, da bo podrobno proučil nov ameriški predlog.

Ameriški predstavnik je nocoj izjavil, da namerava ameriška vlada prav tako izvajati svoj program o raziskovanjih, tudi če ne pride do sporazuma o dveletnem moratoriju. Moratorij naj bi začel veljati v zvezi s skupnim programom raziskovanj, da se določijo metode za ugotavljanje šibkih podzemeljskih eksplozij. Ce ne pride do sporazuma o tem programu, bodo ZDA začele v kratkem izvajati svoj «načrt Vega», ki določa več podzemeljskih eksplozij z običajnim eksplozivom in z majhnimi atomskimi bombami.

Kakor je znano, se Sovjetska zveza ne upira temu programu raziskovanj, toda zahteva, naj imajo sovjetski tehniki možnost biti navzoči kot opazovalci. Sovjetska vlada je namreč sporočila, da ona ne misli izvršiti nobenih eksplozij in zato ni potrebno v SZ nobeno nadzorstvo s tem v zvezi. ZDA in Anglija pa zahtevajo, naj bi Sovjetska zveza sodelovala pri programu s svojimi atomskimi bombami.

—«»—

Mobutu «posreduje»

LEOPOLDVILLE, 27. — Kongoški voditelj Ileo, ki se razglaša za predsednika kongoške vlade, je danes sporočil, da se je sporazumel z odporniškim polkovnikom Mobutujem o sklicanju konference, katere bi se udeležili vsi glavni politični voditelji in na kateri bi skušali rešiti sedanjo krizo. Trdil pa je, da ni mogoče govoriti o «priznanju» Lumumbove vlade. Ileo je dalje izjavil, da je vprašanje Katange in pokrajine Kasaj nespremenjeno in da se nevarnost državljanske vojne še ni odstranila. Dalje je izjavil, da bodo konferenco organizirali izključno «generalni komisarji» in da ji bo predsedoval Kasavubu.

Polkovnik Mobutu je izjavil, da upa, da se bo konferenca lahko sestala čez dva ali tri dni na sedežu parlamenta. Povabil bo tudi Čombeja. Razen Kasavubuja in Lumumbe je na konferenco povabil tudi ministrskega podpredsednika Gizengo in uporniškega voditelja pokrajine Kasaj Kalondžija.

Na tiskovni konferenci je Mobutu tudi izjavil, da je sam izbral 26 častnikov, ki so se včeraj sestali s Kasavubujem in Lumumbo. Dodal je, da je delegacija dobila načelno privolitev Kasavubuja za to «okroglo mizo». Tudi Lumumba se strinja, toda s pogojem, da ostane ministrski predsednik. To je glavno vprašanje, ki ga je treba premagati. Mobutu je dodal, da je izbral tudi odposlance, ki bodo odšli k Čombeju.

—«»—

WASHINGTON, 27. — Glavni tajnik NATO Spaak bo prišel na obisk v Washington od 2. do 4. oktobra na vabilo Herterja. V Washingtonu se bo razgovarjal z Eisenhowerjem, Herterjem in z državnim tajnikom za obrambo Gatesom.

32 mrtvih in 5 ranjenih pri ponesrečenju avstrijskega letala

DUNAJ, 27. — Avstrijska informacijska agencija je sporočila, da je pri včerajšnji letalski nesreči, ki je zadela avstrijsko letalo blizu Moskve, zgubilo življenje 32 ljudi. V letalu je bilo 31 potnikov in 6 članov posadke. Od vseh je samo 5 ostalo živih.

Letalo je prihajalo z Dunaja in se je bilo ustavilo v Varšavi. Nesreča se je dogodila 12 km od moskovskega letališča, ki je oddaljeno 28 km od Moskve. Letalo je bilo v stiku s kontrolnim stolpom še 10 minut pred trenutkom, ko je bil določen za pristanek.

Med mrtvimi je 17 Avstrijcev, 6 Rusov, 2 Indijca, 3 Američani, 1 Anglež in 1 Avstralka. O vzroku nesreče ni še nič znanega. Domnevajo pa, da se je pilot pomotil glede višine in točnega kraja, kjer je letalo letelo. Letalo je letelo baje preveč nizko, ko ga je pilot obrnil, da bi se pripravil na pristanek. Nad letališčem je bila gosta megla in je tudi močno deževalo.

—«»—

24 mrtvih zaradi potresa

BRUSELJ, 27. — Belgijska obveščevalna agencija poroča iz prestolnice Ruande Urundi, da je zaradi močnega potresa v preteklem tednu zgubilo življenje 24 ljudi. Potres je povzročil tudi precejšnjo škodo.

—«»—

O «senzacionalnem» dogodku v SZ

MOSKVA, 27. — Nekatere besede o oddajah moskovskega radia v preteklem tednu so na Zahodu ustvarile nesporazum, zaradi katerega so za danes pričakovali senzacionalen dogodek in so z gotovostjo napovedovali, da bodo v SZ poslali človeka v vesolje.

Moskovski radio je 15. septembra sporočil, da bodo 27. septembra «zapisali datum v zgodovini sveta». To so na Zahodu tolmačili kot napoved neke senzacionalne vesti.

Kakor poroča agencija TASS, so danes, 27. septembra, časnikarji, tiskovne agencije, radiofonska služba, pisatelji, umetniki in fotografi Sovjetske zveze in v drugih državah «registrirali en dan na svetu».

Gre za zbirko podatkov o dogodkih v 24 urah za pripravo knjige pod naslovom «En dan na svetu», v kateri bo podrobno opisan današnji dan na svetu. Ta pobuda je enaka podobni pobudi, ki jo je izvedel leta 1935 Maksim Gorki in ki je bila posvečena dogodkom 27. septembra omenjenega leta. V ta namen zbirajo vesti, registrirajo govore, intervjuje, pisma, zbirajo literarne spise, kronike, prizorčke. Ves ta material bo časopis «Izvestja» zbral v posebno knjigo. Sedanjo pobudo je namreč dal ta časopis.

—«»—

Romićeva predavanja v Italiji

RIM, 27. — Tajnik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, Romič, ki je gost Generalne konfederacije dela Italije, je imel te dni dve predavanji v Neaplju in Florenci. Romič je imel pred delavskimi aktivi predavanje z naslovom «Sindikati, delavsko samoupravljanje in sistem nagrajevanja v Jugoslaviji». Za Romičevo predavanje je vladalo veliko zanimanje. V prepolnih dvoranah so bili navzoči tudi številni poslanci in senatorji PSI in KPI. Romič bo govoril še v Genovi, Paviji, Bologni in Milanu.

TITOVI SESTANKI

Včeraj se je sestal z Nehrujem, Mac Millanom in Hruščevom - Prejel je številna vabila za sestanke in predavanja v ZDA

NEW YORK, 27. — Predsednik Tito se je sestal nocoj v svoji rezidenci s predsednikom britanske vlade Mac Millanom. V razgovorih, ki so se pričeli ob 20.15, so sodelovali tudi neposredni sodelavci Tita in Mac Millana.

Po razgovoru z Mac Millanom je Tito izjavil, da je bil razgovor zelo koristen. Dodal je: «Govorili smo predvsem o sredstvih za izboljšanje sedanjega položaja in pretežno o zmanjšanju napetosti. Upamo, da se bo položaj izboljšal.» Tito je dodal, da se je z Mac Millanom razgovarjal tudi o drugih vprašanjih med katerimi o razorožitvi.

Danes zjutraj pa se je Tito v hotelu «Carlyle» sestal s predsednikom indijske vlade Nehrujem. Tito in Nehru sta med zajtrkom nadaljevala razgovore, ki sta jih pričela včeraj o aktualnih mednarodnih vprašanjih in o vprašanjih, ki so na dnevnem redu XV. zasedanja skupščine OZN.

Predsednik Jugoslavije se je danes dopoldne v palači Združenih narodov srečal s predsednikom sovjetske vlade Hruščevom, s katerim se je razgovarjal okrog 15 minut. Do sestanka je prišlo pred pričetkom današnje dopoldanske seje.

Sinoči je Tito obiskal predsednika Gane Nkrumaha.

Za bivanje predsednika republike Jugoslavije vlada v Združenih državah Amerike veliko zanimanje. Maršal Tito prejema številna pisma zasebnikov in ameriških družbenih organizacij. Ravnatelj ameriškega odbora za zdravo jedrsko politiko prosi med drugim predsednika Tita, naj sprejme tričlansko delegacijo odbora, ki želi razpravljati z njim o vprašanju razorožitve. Odbor izraža v pismu dobrodošlico predsedniku Jugoslavije in želje za prijetno bivanje v New Yorku. Odbor za podporo XV. zasedanju generalne skupščine pozdravlja jugoslovansko delegacijo in ji čestita za njene napore v borbi za pomiritev med narodi. Nadškof starogrške cerkve Amerike Grances izraža svoje občudovanje predsedniku Titu in Jugoslaviji.

Studentje Columbia univerze v New Yorku v pismu predsedniku Titu ugotavljajo, da se mnogi Amerikanci zavedajo vloge, ki jo ima Jugoslavija v mednarodnih odnosih, in važnosti prispevka maršala Tita za stabilizacijo miru na svetu. Študentje iz Cornwall univerze naprošajo Tita, naj jih obišče in govori o zunanji politiki.

Razen tega sprejema Tito skoraj vsak dan številna pisma jugoslovanskih izseljencev iz Amerike in Kanade, v katerih ga pozdravljajo in mu žele mnogo uspehov v njegovi neutrudljivi borbi za mir in sodelovanje med narodi.

—«»—

Beograjski festival znanstvenega filma

BEOGRAD, 27. — Na tretjem mednarodnem festivalu mode in na razstavi tekstila, ki bo od 1. do 9. oktobra v prostorih beograjskega sejmišča, bo sodelovalo 74 podjetij iz 13 držav. Na modni reviji bo prikazanih okoli 600 modelov.

V Beogradu bo od 30. septembra do 7. oktobra drugi mednarodni festival znanstveno-tehničnega filma, na katerem bo prikazano 68 filmov iz 18 držav. Po festivalu bodo filmi prikazani v 50 jugoslovanskih mestih. Najboljši filmi bodo nagrajeni z zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami. V zvezi z otvoritvijo drugega mednarodnega festivala znanstvenega filma je prispel danes v Beograd ravnatelj francoskega instituta za znanstveni film Jean Painleve, avtor številnih znanstvenih filmov. Med bivanjem v Beogradu bo Painlevé prikazal nekatere svoje filme jugoslovanskim znanstvenikom in občinstvu. Razen tega bo jugoslovanski center za strokovno usposabljanje filmskih delavcev organiziral predavanje, na katerem bo francoski znanstvenik govoril o problemih ustvarjanja znanstvenih filmov in njihove uporabe v znanstvene namene.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 19, najnižja 13.8 stopinje, zračni tlak 1009 pada, veter 6 km vzhodnik, vlage 89 odst., nebo pooblačeno, morje skoraj mirno, padavine 11 mm, temperatura morja 19.5 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 28. septembra Venceslav
Sonce vzide ob 5.58 in zatone ob 17.52. Dolžina dneva 11.54. Luna vzide ob 13.45 in zatone ob 23.8
Jutri, ČETRTEK, 29. septembra Mihe

Priprave strank za volitve

NSZ bo kmalu predložila svojo kandidatno listo

Saragat in Preti bosta govorila za PSDI
Glasovi o razbijaških listah indipendentistov

Ogrodja z vokvirjeno lepenko, ki jih je dala postaviti občina po mestnih trgih in ulicah, še vedno čakajo na prve volilne lepake, toda kljub temu smo že sredi predvolilnega vzdušja. Kot smo pisali, so nekatere stranke že predložile kandidatne liste za pokrajinske in občinske volitve, druge pa se pripravljajo na to. Najboljše potrdilo, da se bližamo volitvam, pa je bila predvčerajšnja seja tržaškega občinskega sveta, na kateri je prišla do izraza vsa strupena nestrpnost demokristjanov. Človek se je pri tem vprašal, kako daleč bi se spustili v svojem srdu in besu, če ne bi jih brzdala njihova pobožnost in nauk o splošni ljubezni in odpuščanju. Najbrž bi v tem primeru sploh ne mogli govoriti več o kakšni človečnosti.

Kot smo pisali, so nekatere stranke že predložile kandidatne liste za pokrajinske in občinske volitve, druge pa se pripravljajo na to. Tudi Neodvisna socialistična zveza, ki je že zbrala potrebne podpise, urejuje zadnje formalnosti in bo v najkrajšem času predložila svojo listo za pokrajinske volitve. Lista vsebuje vseh 24 kandidatov, to je kandidate za vseh 16 volilnih okrožij in osem kandidatov dodatne liste. Njen sestav jamči odločno obrambo ljudskih interesov in narodnostnih pravic Slovencev.

V političnih krogih se govori tudi o morebitni indipendentistični listi ali celo o dveh. Ta ali ti dve listi ne bi imele druge naloge, kot da odjesta nekaj glasov naprednim strankam in gibanjem, zaradi česar tudi Krščanska demokracija in drugi zainteresirani krogi indipendentiste podpirajo. Vloge pa ti dve struji nimata res nobene, ne predstavljata nobenega razrera ali sloja niti ideologije ter sta kot podrepnici Krščanske demokracije izgubili med ljudstvom ves ugled, saj sta njuna zastopnika v občinskem svetu vedno glasovala za demokristjane. Zato služita ti dve skupini demokristjanov le kot lepilo za lov na kaline, ki pa bodo seveda vedno bolj redki.

V nedeljo je volilni odbor SDZ in SKS sklical sestanek svojih zaupnikov. Na sestanku so sprejeli listo kandidatov in program, s katerim pojdeta na pokrajinske in občinske volitve. Po nepotrjenih vesteh vsebuje lista za pokrajinske volitve 16 kandidatov.

Sinoči so se na sedežu socialdemokratske stranke sestali tajniki sekcij iz mesta ter iz Milj in Nabrežine. Razpravljali so o tem, kako bodo organizirali volilno kampanjo. Na sestanku so tudi sklenili, da bodo predlagali, naj se čimprej ustanovi odbor za volilno premirje.

Za PSDI bosta prihodnji mesec govorila v volilni kampanji med drugimi tudi njen glavni voditelj poslanec Saragat in poslanec Preti, in sicer v Trstu in Miljah.

Svojo kandidatno listo so objavili tudi fašisti, ki pojdejo na pokrajinske volitve v vseh okrožjih.

—«»—

Razgovori predsednika pokrajine Gregorettija

Pokrajinski predsednik prof. Ettore Gregoretti se je včeraj dolgo časa razgovarjal z glavnim tajnikom pokrajine dr. Leottijem in primarijem oddelka za kronične bolnike prof. Modugnom. V razgovoru so temeljito proučili vprašanje upravljanja bolnišnice, posebno pa o paviljonu za moške, ki ga je pokrajinska uprava dala urediti in modernizirati.

Prof. Gregoretti je včeraj tudi sprejel na vljudnostnem obisku avstralskega veleposlanika Charlesa Amata. V prisrčnem razgovoru sta si izmenjala tudi nekaj misli o posebnih tržaških vprašanjih v zvezi z izseljevanjem Tržačanov v Avstralijo. Razgovoru sta prisostvovala Mr. A. Mc Clure Smith in glavni tajnik pokrajine dr. Leotti.

—«»—

Seja občinskega odbora

Včeraj se je na tržaškem županstvu sestal občinski odbor. Odbornik Gridelli je predložil odboru načrt del za finančno leto 1960-1961, ki se tičejo gradnje šol, za katere bo država prispevala štiri odstotke potrebnih sredstev. Odborniki so razpravljali tudi o obisku tržaških strokovnjakov v Ferrari in Piacenzi, kjer si ogledujejo naprave za sežiganje odpadkov v tamkajšnjih mestnih klavnicah.

Neskladnost pri gradnji novega naselja San Sergio

Pomanjkanje javnih poslopij - Šolo so morali urediti v 12 stanovanjih IACP, za kar bo občina porabila 18 milijonov lir

Ustanova tržaškega industrijskega pristanišča je izdala krajše sporočilo o načrtih in stanju del pri gradnji novega naselja San Sergio. V sporočilu navaja ustanova, da je marca 1955. leta vladni generalni komisariat z odlokom št. 99 ustanovil področje, na katerem naj se zgradi novo naselje. 15. oktobra 1957 pa je bila podpisana v Rimu konvencija med ministrstvom za javna dela, tržaško občino, INA-Casa, OAPGD in ustanovo industrijskega pristanišča za gradnjo naselja. Konvencija je predvidevala točno določena dela, ki naj jih prevzamejo posamezne ustanove.

Ustanova industrijskega pristanišča v sporočilu ugotavlja, da je izpolnila vse svoje obveznosti in to tudi glede gradnje cest. Centralna cesta je bila zgrajena že pred leti, vzhodna cesta pa je sedaj v gradnji.

Tržaška občina se je obvezala zgraditi javna poslopja, in sicer: cerkev, šolo, otroški vrtec, ambulanto, občinsko izpostavo, športne naprave, parke itd. Za gradnjo osnovne šole, otroškega vrtca, tržnice, občinske izpostave in kasarne karabinjerjev je vladni generalni komisariat nakazal 310 milijonov lir v korist občine. Za raztegnitev vodovodnega, električnega, filobusnega in plinskega omrežja pa je ustanova industrijskega pristanišča prispevala občini (ACEGAT) potrebna sredstva s tremi posojili (100 milijonov, 300 milijonov in 50 milijonov lir).

Do sedaj grade kasarno karabinjerjev in vsa omrežja (električno, plinsko itd.), medtem ko ostale gradnje šele projektirajo. Za filobusno zvezo postavljajo stebre in bo to delo v kratkem končano. Vendar pa tega omrežja ne bodo mogli priključiti filobusni zvezi z Ul. Flavia, dokler ANAS ne bo odprla za promet nove ceste.

Najbolj se je zavlekla gradnja šole, kjer so morali izpremeniti načrt. Odbornik za javna dela občine je na eni izmed zadnjih sej občinskega sveta izjavil, da nosijo krivdo za to zavlačevanje projektanti, ki niso v roku dokončali načrtov. Občina je bila iz tega razloga prisiljena prevzeti 12 stanovanj IACP, ki jih bo začasno usposobila za šolo, za kar bodo porabili 18 milijonov lir.

Za gradnjo stanovanj je v celoti predvidenih 3 milijarde 200 milijonov lir. IACP bo na račun ministrstva za javna dela zgradila stanovanja za 600 milijonov lir, na račun vladnega generalnega komisariata za 300 milijonov in na račun zakona 408/1949 za 900 milijonov lir. INA-Casa bo zgradila stanovanja za milijardo lir in končno OAPGD za 400 milijonov lir.

Do sedaj so zgradili in dodelili 120 stanovanj, v katera se je vselilo okoli 500 oseb, med katerimi 100 šoloobveznih otrok.

—«»—

Tržaški konzularni zbor na obisku v Lipici

Člani konzularnega zbora v Trstu so včeraj popoldne obiskali kobilarno v Lipici. Goste, med katerimi sta bila tudi italijanski konzul v Kopru dr. Zecchin in tržaški podprefekt dr. Cappon, je sprejel ravnatelj podjetja «Jadran» Bogdan Bukovec, ki jim je razkazal kobilarno, potem pa so si ogledali še dresuro konj in praktično izvedbo španske jahalne šole.

Gostje so se v Lipici zadržali nekaj ur, pod večer pa so se vrnili v Trst.

Na 15 oseb odpade po en avtomobil

V šestih letih se je število osebnih avtomobilov podvojilo - Julija so zabeležili 44.643 motornih vozil vseh vrst

Razvoj motorizacije je tudi na našem področju izredno nagel, pa čeprav se še vedno ne moremo docela primerjati z visoko razvitimi državami, kot so na primer ZDA, Švedska, Norveška itd. Vendar pa ne bo daleč čas, ko bo tudi v Trstu prišlo po eno vozilo na tri-štiri prebivalce, pa čeprav odpade po zadnjih statističnih podatkih približno en osebni avtomobil na približno 15 oseb, kar je že visoka, zavidljiva raven. To pač odraža nagel napredek, ki ga beležijo po vsem svetu zlasti v zadnjem razdobju pri razvoju prometa in ki prihaja v Trstu statistično še zlasti do izraza ker se podatki nanašajo skoro v celoti na obsežno industrijsko močno razvito mesto.

Ta razvoj je bil v zadnjih letih izredno nagel. Tako so zabeležili na tržaškem področju ob koncu 1954. leta skupno 9.094 osebnih avtomobilov, 178 avtobusov, 2.362 tovornih avtomobilov, 294 prikolic. Ob zaključku lanskega leta pa je bilo že 18.647 osebnih avtomobilov, 200 avtobusov, 2.946 tovornih avtomobilov in 387 prikolic.

V šestih letih se je število osebnih avtomobilov podvojilo in vse kaže, da bo še nadalje naglo naraščalo. Število avtobusov in tovornih avtomobilov se je sicer tudi povečalo, vendar v mnogo počasnejšem ritmu.

Zanimivo je, da se je tudi število motorjev naglo povečalo, toda nekoliko počasneje kot osebnih avtomobilov. Tako je bilo 1954. leta registriranih 12.509 lahkih in težkih motornih koles ter skuterjev in torej znatno več kot osebnih avtomobilov, medtem ko jih je bilo lani 18.823 in se je njih število približalo številu osebnih avtomobilov. Tovornih motornih triciklov pa je bilo 1954. leta 665 in lani 1.095.

Skupno število motornih vozil je na tržaškem področju doseglo 1954. leta 25.107 vozil, lani pa je decembra znašalo že 42.107 vozil.

Za letos so zadnji nekoliko splošnejši podatki znani za mesec julij, ko so zabeležili 23.590 osebnih avtomobilov, tovornjakov in avtobusov, 401 prikolico in 20.652 motornih koles vseh vrst. Skupno je bilo registriranih letošnjega julija 44.643 motornih vozil vseh vrst.

—«»—

Imenovanje žirij za «nagrado Italija»

Včeraj se je uradno pričelo zasedanje za podelitev radiodifuzijske «nagrade Italija». Po imenovanju razsodišč so žrebali, da bi določili spored njihovega dela. Najprej bodo prikazali dramska dela, sledila jim bodo glasbena, končno dokumentarji. Pregled radiofoničnih del se bo končal v ponedeljek, 4. oktobra pa bodo začeli predvajati televizijska dela. Žirija za poslušanje 21. dramskih del je že začela s svojim delom. Pri tem tekmujejo vse evropske države, Izrael, Južna Afrika in Avstralija. Po dve deli so predložili Jugoslavija, Avstrija, Francija, Nemčija, Švica in Poljska.

—«»—

Poskus samomora

Verjetno zaradi bolezni si je včeraj hotel vzeti življenje 49-letni Romano Pieri iz Ulice Doda 3. Zaužil je v ta namen prečejšnjo količino uspavalnih sredstev. Nezavestnega ga je našla žena, ki je takoj poklicala resilni avto, da so moža odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli s pridržano prognozo na III. medicinski oddelek.

KINO

Fenice 15.30 «Dolga noč 43», Belinda Lee, Gabriele Ferzetti, Gino Cervi.
Supercinema 16.00 «Adua in prijateljice», Simone Signoret, Sandra Milo, Marcello Mastroianni.
Filodrammatico 16.00 «Zlodejeva krinka», Barbara Steele. Prepovedano mladini.
Grattacielo 15.00 «Ekstaza», eastmacolor Capucine. Dirk Bogarde, Genevieve Page.
Excelsior 16.00 «Duesseldorfska pošast». Cenzura je doslej ta film prepovedala. Prepovedano mladini.
Arcobaleno 15.30 «Pod desetimi zastavami». Otvoritev sezone 1960-61. Van Heflin, Eleonora Rossi Drago.
Aurora 16.30 «Ruthina zgodba», Technicolor Fox.
Alabarda 16.00 «Velikani morja», technicolor MGM, Charlton Heston, Gary Cooper.
Capitol 16.00 «Zabave sobotne noči (Arabella 252104)», Jean Valerie. Prepovedano mladini. — Zadnji dan.
Garibaldi 16.00 «Marines Salomonovih otokov», Kerwin Mathews.
Cristallo 16.00 «Sapho, Venera iz Lezba», technicolor, Tina Louise.
Viale 15.30 «Mars bo uničil Zemljo», Gerald Mohr, Hayden Nora.
Impero 16.00 «Pohujšanje pod soncem», technicolor, Sandra Dee.
Italia 15.30, 18.45, 22.00 Fellinijev film «Sladko življenje», Marcello Mastroianni, Anita Ekberg. Prepovedano mladini.
Massimo 15.30, 1845, 22.00 Fellinijev film «Sladko življenje», M. Mastroianni, A. Ekberg. — Prepovedano mladini.
Moderno 16.30 «Prebuditev mumije», Gay Roman, Leslie Harryson. Prepovedano mladini.
Astoria (bivši San Marco) 16.00 «Atila», technicolor, Anthony Quinn, Sophia Loren.
Vittorio Veneto Drugi pregled umetniških filmov. 16.00 «400 strelov», Jean Pierre Leaund. Nagrajen v Cannesu.
Marconi 16.00 «Požeruhi džungle» Johnny Weissmueller.
Ideale 16.00 «Izpovedi mladoletnice», technicolor, Romy Schneider.
Savona 16.00 «Zločin v črni delovni obleki», P. Van Eyck.
Astra 16.30 «Kapitan Ogenj», technicolor, Lex Barker.
Odeon 16.00 «Ugaja vsem», Brigitte Bardot, technicolor. Prepovedano mladini.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 27. septembra 1960 se je v Trstu rodilo 6 otrok, umrlo je 8 oseb, porok pa je bilo 13.

POROČILI SO SE: mizar Riccardo Rebula in gospodinja Danica Marzi, podčastnik Giovanni Borme in uradnica Graziella Zamparini, pom. kapitan Luigi Sala in gospodinja Ortensia Stefani, mizar Stello Marcusa in bolničarka Stella Cimenti, bolničar Silvano Vidotto in gospodinja Liliana Tibolla, delavec Sergio Ferfoglia in gospodinja Rosina Petenel, motorist Claudio Barducci in uradnica Lucia Fragiacomo, uradnik Luigi Boschian in gospodinja Romana Desabbata, uradnik Francesco Biancuzzi in vrtnarica Flavia Perroni, šofer Silvio Spazzapan in prodajalka Licia Bratos, uradnik Sergio Zgur in frizerka Giuliana Forno, geometer Massimiliano Lucchetta in uradnica Adela Cubei, uradnik Luciano Hinze in uradnica Eliana Girardelli.

UMRLI SO: 31-letni Pasquale Cassano, 61-letni Giovanni Lapel, 64-letni Pietro Facchin, 66-letna Anna Rasoni vd. Tul, 81-letni Alfredo Spalmacin, 15-letna Gabriella Degrassi, 79-letna Maria Luigia Moreggio vd. Battistin, 62-letni Albino Brandolin.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Dr. Codermatz, Ul. Tor San Piero 2; De Colle, Ul. Revoltella 42; Depangher, Ul. sv. Justa 1; Alla Madonna del Mare, Trg Fiave 2; Zanetti-Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

ŠOLSKE VESTI

Na Državnem znanstvenem liceju s klasičnimi vzporednicami s slovenskim učnim jezikom v Trstu se začne novo šolsko leto 1960-1961 v soboto dne 1. oktobra 1960 ob 8. uri s šolsko mašo v kapucinski cerkvi na Montuzzi.

Ravnateljstvo Slovenske srednje šole v Trstu v Ulici Frausin 14 sporoča sledeče:

Pouk se bo začel 1. oktobra. Prvošolci naj pridejo v šolo ob 9. uri. Drugo in tretješolci naj se zberejo v šoli ob 10. uri, kjer bodo dobili vsa potrebna navodila in urnik.

Ravnateljstvo državnega industrijsko-strokovnega tečaja s slovenskim učnim jezikom v Nabrežini in v oddeljenih razredih v Sv. Križu javlja, da se pouk šolskega leta 1960-61 prične v soboto 1. oktobra 1960 ob 8. uri s šolsko mašo v župni cerkvi v Nabrežini.

Ravnateljstvo Nižje strokovne šole pri Sv. Ivanu obvešča vse dijake, da bo začetna šolska maša v soboto dne 1. oktobra 1960, ob 8. uri v cerkvi pri Sv. Ivanu. Po končanj maši se bodo učenci zbrali v šoli.

Na slovenskem drž. učiteljišču v Trstu se začne pouk v soboto 1. oktobra ob 9. uri. Ob 10.30 bo začetna sveta maša v cerkvi pri Sv. Ivanu.

LJUDSKA PROSVETA

Odbor Slovenske prosvetne zveze v Trstu ima seje vsak v petek 30. septembra 1960 ob 20.30 uri na sedežu v Ul. Geppa 9.

IZLETI

IZLET SPDT NA PLATAK-ŠNJEŽNIK

SPDT priredi v nedeljo 16. oktobra izlet na Platak-Hrv. Snežnik nad Reko. Potreben tudi izkaznico.

Vpisovanje in informacije v Ul. Geppa 9-II. v uradnih urah.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 28. t. m. ob 19.30 uri Metro film:

AFERA DREYFUS
(L'affare Dreyfus)

Igrata: JOSE FERRER in VIVECA LINDFORS

Kino na Opčinah

predvaja danes 28. t. m. z začetkom ob 18. uri Cinemascope barvni film:

...Kako ubiti bogatega strica?
(... Come uccidere uno zio ricco?)
Igrajo: NIGEL PATRICK, CHARLES COBURN, in WENDY HILLER

KINO «VIALE»

Kino Viale ima čast, da vam od danes predstavlja najbolj čudovit in fantastičen Technicolor film

Danes v
«SUPERCINEMA PRINCIPE»

Veliko delo FRITZA LANGA

Cenzura je doslej ta film prepovedala

Delavci podjetja ORION pri podprefektu dr. Caponu

Delavci so obrazložili resne razloge, zaradi katerih enotno stavkajo že skoro tri tedne - Stavka se nadaljuje

Skoraj tri tedne traja odločna in enotna stavka vseh delavcev podjetja ORION, do katere je prišlo zaradi nedopustljivega ravnanja ravnateljstva z zaposleni delavci in uradniki. Tudi včeraj so se zbrali vsi delavci podjetja na enotni skupščini, na kateri so poročali sindikalni predstavniki o razgovorih, ki so bili na uradu za delo in ki niso rodili nobenega konkretnega rezultata. Podjetje namreč vztraja na svojem stališču in zahteva, da se delavci uklonijo ter prenehajo s stavko in da se prej ne mislijo razgovarjati.

Po skupščini so delavci odšli v mirni povorki po pločnikih do Trga Unità. Nosili so velike napise s svojimi zahtevami. Pred prefekturo so izbrali delegacijo, ki je zaprosila za razgovor z vladnim generalnim komisarjem dr. Palamaro. Delegacijo je sprejel podprefekt dr. Cappon.

Podprefektu so delavci obrazložili razloge, ki so jih napotili, da so proglasili stavko in da vztrajajo že skoro tri tedne. Do stavke je sicer prišlo zaradi neupravičenega odpusta enega delavca in dveh suspenzij, vendar je to samo eden izmed razlogov, ker tiče stvarni razlogi v stalnem šikaniranju delavcev in nepestanih kršitvah delovnih pogodb. Tako se v tem podjetju niso držali določil o nadurnem delu, so kar deževale razne globe, so delavce za prazen nič suspendirali z dela itd.

Oblasti imajo pravico in dolžnost, da se vmešajo v poslovanje tega podjetja, saj je podjetje ORION-Petrolchimica nastalo tudi z javnimi sredstvi iz rotacijskega sklada. Iz tega razloga delavci še toliko bolj upravičeno zahtevajo intervencijo, da se položaj v podjetju uredi tako, da bodo nastali taki delovni odnosi, ki jih predvidevajo sindikalne pogodbe in zakoni o zaščiti delavcev.

Podprefekt dr. Cappon je delavcem zagotovil, da se bo prefektura za stvar zanimala in položaj delavcev podrobneje proučila.

Stavka se seveda nadaljuje in se bodo delavci danes dopoldne ponovno sestali na skupščini.

—«»—

Opozorilo lastnikom javnih lokalov

V zadnjih dneh se je doslej neznana oseba predstavila v nekaterih gostilnah in restavracijah zgornje tržaške okolice ter zahtevala akontacije na račun «bodočega» angleškega prevoda knjižice «Kraške gostilne», ki jo je napisal Romano De Majo.

Pokrajinska turistična ustanova obvešča vse lastnike javnih lokalov, da ni pooblastila nikogar, ki bi lahko sprejemal akontacije ali naročila za omenjeno knjižico, ne v angleškem, ne v italijanskem ali kakem drugem jeziku.

—«»—

Tržaška obala in Kras na razstavi fotografij

V petek 30. t. m. bo v razstavni dvorani miljske občine otvoritev fotografske razstave pod naslovom «Ta naša pokrajina», ki jo je organizirala Pokrajinska turistična ustanova v sodelovanju z Združenjem obrtnikom. Na razstavi bo razstavljenih kakih 90 fotografij, ki bodo prikazovale turistične lepote naše pokrajine. Slike bodo v velikem formatu, in sicer 50 x 70 cm ter zajemajo naravne lepote naše obale in Krasa.

Na razstavi sodeluje 9 tržaških fotografov, ki so bili za razstavljene slike tudi nagrajeni.

Razstava bo posebnega pomena tudi za turistično propagando, kajti Pokrajinska turistična ustanova vedno znova dobiva pozive po slikovnem materialu, s katerim bi rade tuje turistične agencije okrasile svoje lokale.

—«»—

Izročitev 20 stanovanj INA-Casa pri Sv. Ivanu

Sinoči so izročili uslužbencem zavoda Banca Commerciale Italiana 20 novih stanovanj, zgrajenih v okviru banke na podlagi zakona o gradnji stanovanj INA-Casa. Stanovanja so sezidali na Lonjerski cesti št. 4. Ceremonije izročitve ključev so se poleg novih najemnikov udeležili voditelji bančnega zavoda, tržaški župan dr. Franzil in ravnatelj deželnega urada za delo dr. Tarentini Troiani kot načelnik INA-Casa za tržaško področje.

Iz sodnih dvoran

Bivši kapetan finance obsojen zaradi izsiljevanja

Zaradi starih razbitih zabojev štiri ženske pred pretorjem

Na kazenskem sodišču je bila včeraj razprava proti 48-letnemu Giorgiu Ognibeneju in 40-letnemu Lucianu Passoneju, ki sta bila obtožena poskusnega izsiljevanja. Ognibene je bil obsojen na dve leti zapora in 10.000 lir globe, toda kazen je črtana zaradi pomilostitve; Passone pa je bil oproščen zaradi pomanjkanja dokazov.

Ognibene, ki je bil kapetan finance, živi zdaj v Venezueli, Passone pa je po poklicu trgovec in živi v Vidmu. Obtožnica pravi, da sta Ognibene in Passone leta 1955 razširila vest, da vodi davčna policija temeljito preiskavo in da bo posebna skupina te policije prišla iz Rima ter napravila preiskavo tudi pri podjetju Ricciotti iz Pasion di Prato in podjetju Morgante iz Tarcenta. Ognibene je dejal, da bi kot oficir finance lahko preprečil kontrolo in da je za to uslugo zahteval naj mu Cesare Morgante da milijon lir. Začel je sicer s tremi milijoni, končno pa je znižal tarifo na en milijon.

Poveljstvo policije je uvedlo preiskavo ko je prvih informacijah izvedelo, kaj govori in kaj hoče Ognibene. Pobudo za preiskavo je sprožilo poveljstvo davčne policije iz Vidma, ki je opozorilo višje poveljstvo v Trentu, da neki oficir obiskuje razne uvoznike živine in se predstavlja kot pooblaščenec ministrstva za finance z nalogo, da napravi preiskavo in pogleda v razne registre, fakture itd., obenem pa da pravi, da lahko preiskava odpade, če mu izročijo nekaj denarja.

Kot svojo prvo žrtev naj bi si Ognibene izbral Morganteja, s katerim naj bi se skupno s Passonejem sestala v Trstu v hotelu Miramare. Morgante je na tistem sestanku zavlačeval in je dvema «prijateljema» dejal, da se mora prej pogovoriti z Ricciottijem. Ko se je vrnil v Videm je Morgante obvestil o zadevi Ricciottija, ki je zavohal past in se je s prijateljem dogovoril, da ne posta nasedala nakanam finančnega oficirja.

Med preiskavo sta Ognibene in Passone zanikala vsako krivdo, Ognibene pa se je nato izselil v Venezuelo.

Na včerajšnji razpravi so torej sodili Ognibeneja v odsotnosti in so prečitali njegove izjave med preiskavo. Passone pa je dejal, da je imel sestanek v hotelu Miramar le posvetovalni značaj. S kapetanom finance bi se namreč le posvetovali, kako bi se moral Morgante ravnati, če bi prišlo do napovedane preiskave iz Rima. Passone je tudi dejal, da je bilo govora o milijonu lir in da mu je ob povratku v Videm Morgante dejal, da je Ognibene zahteval milijon lir, zato da bi molčal.

* * *

Na preturi so se morale včeraj zagovarjati 29-letna Lina Civitan por. Calzi, 38-letna Liliana Sardo por. Veronese, 54-letna Amalia Arnez por. Oggioni in 52-letna Maria Negro por. Buttignon, ki stanujejo v Ulici Campo Marzio 10. Obtožene so bile, da so v dveh letih ukradle trgovcu Marianu Spadaru 120 praznih zabojev za sadje in mu na ta način povzročile 66.000 lir škode.

Vse obtoženke so zavrnile krivdo in so dejale, da so jim pazniki na pokritem trgu včasih dali kak razbit zaboj. Sodnik jih je oprostil, ker dejanje ni kaznivo.

—«»—

Nenadoma je vespa zdrsnila na tramvajskih tračnicah

Po Drevoredu Raffaelle Sanzio sta se včeraj dopoldne peljala z vespo 24-letni Virgilio Delise in njegov 69-letni oče Giulio, ki je sedel na zadnjem sedežu. Ko je vespist zavozil na tramvajske tračnice, je zgubil nadzorstvo nad vozilom in oba potnika sta zletela na tla ter se poškodovala. Giulio Delise, ki je kmet in stanuje v Izoli, se je pobil in ranil po čelu, desni roki in desni nogi, njegov sin, ki je pomorščak in stanuje v begunskem taborišču na Opčinah, pa se je pobil in opraskal po desni roki in desni nogi. Oče, ki so ga sprejeli na opazovalni oddelek, se bo moral zdraviti dober teden, sin, kateremu so nudili v bolnišnici prvo zdravniško pomoč, bo okreval v nekaj dneh.

—«»—

Nerodni padec priletnega moža

V domu za upokojence in starčke je včeraj popoldne nerodno padel ko je šel na stranišče 79-letni Arturo Morelli, ki si je verjetno zlomil zapestje desne roke. Z zasebnim avtom so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Pravijo, da bo okreval v 15-30 dneh, seveda če ne bodo nastale komplikacije.

Nezgodi na delu

Kos litega železa ranil delavcu nogo

Na ladji, ki jo gradijo v ladjedelnici Sv. Marka, se je včeraj dopoldne ponesrečil na delu 47-letni Mario Bossi iz Drevoreda D'Annunzio 40. Kos litega železa mu je namreč padel na desno nogo in mu jo poškodoval. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Zdraviti se bo moral od 8 do 20 dni.

Na ladji Rosandra, na kateri je vkrcan kot električar, pa se je včeraj popoldne ponesrečil 54-letni Alcide Lugnani s Kjadina 1762. Lugnani je pregledoval električno napravo na omenjeni ladji, ki je zasidrana v industrijskem pristanišču ob pomolu cementarne «Italcementi». Nenadoma je nastal kratek stik, švignil je plamen, ki je delavcu povzročil opekline prve stopnje na desnem očesu in opekline druge stopnje na obeh rokah. Sprejeli so ga na okulistični oddelek. Zdraviti se bo moral dobrih deset dni.

—«»—

Koledar turističnih prireditev 1961

Tržaška pokrajinska turistična ustanova pripravlja koledar turističnih prireditev, ki bodo na tržaškem področju v letu 1961. Upoštevati je treba, da tak koledar že sedaj zahtevajo razne turistične ustanove in to zlasti v inozemstvu in prekomorskih državah, ki pripravljajo svoje programe za potovanja v prihodnjem letu že v prvih jesenskih mesecih. Zelo je pomembno, da se jim nudijo čimbolj obsežni in točni podatki, tako da se prepričajo, da vključijo Trst v svoje programe.

Poleg tega mora ustanova dati v tisk besedilo koledarja in drug propagandni material za leto 1961 najkasneje zadnje dni oktobra.

Pokrajinska turistična ustanova zato poziva vse urade, ustanove, inštitute, organizacije, odbore, družbe, podjetja in osebe, ki nameravajo organizirati manifestacije, ki bi lahko neposredno ali posredno pritegnile zanimanje tujih turistov, da to sporoče pismeno ustanovi (Trst, Ul. S. Nicolò 6-I.) do 30. septembra 1960. Naznačiti morajo naziv, vsaj približni datum prireditve in za kakšno prireditev gre.

Čitajte in širite
PRIMORSKI DNEVNIK

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST-UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROČNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT Trst

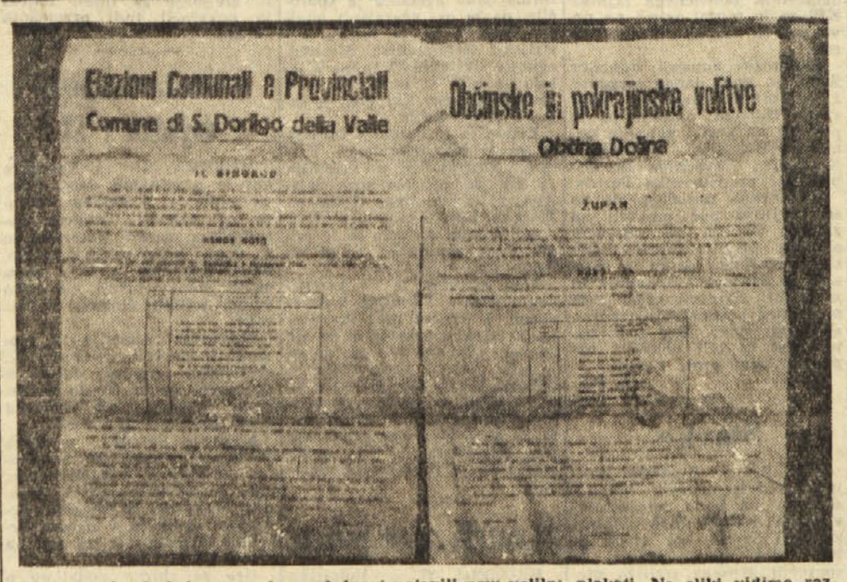

Na oglasnih deskah so se že pred dnevi pojavili prvi volilni plakati. Na sliki vidimo razglas o občinskih in pokrajinskih volitvah, ki ga je izdala in nalepila dolinska občina. Kmalu pa bodo v mestu in v vsej okolici stranke začele tekmovati z lepljenem propagandnih lepakov na posebnih oglasnih deskah, ki so jih postavile občinske uprave

Iz Kardeljeve knjige «Socializem in vojna»

Vojna in socializem

8.

Dvanajsto poglavje Kardeljeve razprave «Socializem in vojna» nosi naslov «Vojna in socializem» in v njem obračunava avtor z iluzijo kitajskih teoretikov, da bo kot rezultat tretje svetovne vojne nastal «združeni socialistični svet», ki bo pomenil zares konec vseh vojn. Kardelj pravi:

«Predvsem je treba obračunati z neko iluzijo, ki je popolnoma okupirala zavest kitajskih teoretikov. Le-ti namreč trdijo, da bi «združeni socialistični svet», ki bi jutri nastal, denimo, kot rezultat tretje svetovne vojne, pomenil «konec vojne», «konec ozračja», «konec sporov», skratka, bil svet prelepe harmonije, ki bi ustvaril «zares čudovito prihodnost» narodov. Zares, če bi bil rezultat tak, bi nemara kazalo prevzeti tudi odgovornost za žrtve nove svetovne vojne.

Toda to je očitno iluzija, tako očitna, da se človeč vpraša, kako so ji mogli podleči ljudje, ki se imajo za marksiste. Kajti če kdo, potem mora prav marksisti vedeti, da je v zadnji instanci ravno sfera proizvajalnih sil tisti činitelj, ki določa oblike odnosov med ljudmi.

Po vsem, kar danes vemo o vojni tehniki, tretja svetovna vojna ne bi bila takšna, kakor sta bili prva in druga. Sodobna vojna tehnika v mnogočem kvalitativno spreminja način vojskovanja in družbeno-ekonomske posledice vojne. Ni potrebno, da bi človek moral biti najhujši pesimist, da bi videl v tretji svetovni vojni konec sveta, pa si je vendar lahko v svesti dejstva, da bo biti svetovna vojna v sedanjem času predvsem vojna množičnega uničevanja in razdejanja. A kdo more dati besede, kakšne politične sile bi mogle nastati in kako se gibati na osnovi katastrofalno razdejanega svetovnega gospodarstva? Kitajskim teoretikom je dovolj ugotovitev, da bo rezultat vojne socializem. Tudi če predpostavljamo, da je to nesporno — dejstvo pa bi to nehalo biti nesporno, čim bi se socialistične dežele odločile vsiliti svoj sistem drugim — ne sme, no pozabiti, da socializem ni po sebi, kot beseda, tista čarobna palica, ki odpravlja vsako zlo, ki čez noč ustvarja obilico proizvodov, deset tisočkrat tista nasprotja in nesporazume med ljudmi od prve do zadnje revolucije, in to celo uničevalni vojni. Takšna vojna bi prinesla največje razdejanje ravno najbolj razvitim delom sveta, kar bi lahko vsaj na določenih področjih — katastrofalno znižalo raven svetovnih proizvajalnih sil za nekaj časa in tako sprožilo nova močna nasprotja med narodi, kakor tudi nasprotja znotraj dežel. V svetovnem sistemu socializma bi ta razvoj socializma na bazi nerazvitih in povrh še katastrofalno razbitih proizvajalnih sil in na bazi še živih ostankov hegemonizma, nacionalizma, neenakopravnih odnosov itd. zamotan proces, v katerem bi se vsi ti ostanki neizogibno nekaj časa ne samo reproducirali, temveč bi se njihova vloga često še poglobila. To pa je proces, ki ga mora ohranjati in razvijati dalj časa tudi antagonistična nasprotja ter dajati okvirom stare družbe nove spodbude in hrane.

Drugače povedano, zgodovina bi ze maščevala tistemu, ki bi hotel — z nasilnim eksportom socializma pustiti vnemar objektivne zakone družbenega razvoja, s tem da bi v ta «novi», z vojno vzdržani «združeni» svetovni socialistični sistem v drugačni obliki tista nasprotja, ki jih je ni nastopil čas, da bi bila odstranjena, ker bi bila proizvajalnih sil na razvoju za to ne nudi možnosti. Zato bi razvoj socializma v takih pogojih vsekakor upravljale velike deformacije. Kitajske iluzije o povojni »harmoniji« imajo torej isti izvir kakor vse druge teorije, o katerih je bilo prej govora. Ko namreč istovetijo vojno in revolucijo, pozabljajo, da ima mednarodna vojna svoje zakone, revolucija pa svoje.

Ne pomembnejši pa je neki drug aspekt tega vprašanja. Vsi smo reči, da je zunanja politika odraz notranje. Pa tudi obratno je res. Zunanja politika ima določene posledice tudi za notranji družbeni in politični razvoj. Politika koeksistence ustvarja za razvoj notranjih družbenih odnosov takšne pogoje, politika, ki ne, pa neizogibnost drugačne. To velja za kapitalistične kakor za socialistične dežele, čeravno ti procesi tu razvijajo v različne načine. Posebno velik vpliv pa ima prva ali druga politika na razvoj socializma kot svetovnega sistema, ker je po sami svoji naravi neizogibna prepletenosti zelo mnogovrstnih procesov, oblik in poti. *Ta njegova mnogovrstnost je obenem tudi njegovo bogastvo, to je tista notranja moč, ki omogoča, da se ti procesi vzajemno prepletajo in vzajemno kritizirajo, kar zagotavlja najbolj adekvatno dinamiko oziroma hitrost razvoja. Vse, kar duši to dinamiko, kar teži po uniformiranju in monopolizmu, zavira ta gibanja.*

«Proletarske revolucije», pravi Marx v Osemnajstem brumairu Ludvika Bonaparta «nepretrgoma kritizirajo same sebe, neprenehoma se ustavljajo v svojem lastnem toku, povračajo se k na videz doseženemu, da bi začele zopet znova, rogajo se neusmiljeno-temeljito polovičarstvu, slabosti in klavrnosti svojih prvih poskusov...»

(Marx-Engels, Izbrana dela, Cankarjeva založba 1950, I. zv., str. 302)

Problem svobodnega izbiranja poti in oblik socialističnega razvoja postaja dandanes čedalje važnejši. Seveda je socializem načelno le eden, če ga vzamemo kot zgodovinsko-ekonomsko kategorijo. Toda tudi fevdalizem, kapitalizem in drugi družbeni sistemi so bili povsem določena kategorija, a vendar so bile poti in oblike njih nastanka in razvoja izredno mnogovrstne. Za socializem velja to še posebno, saj je to proces nastajanja izvenrazredne družbe in je zato tudi veliko bolj zamotan proces.

Se več, *problemi o nasprotjih med svetom socializma in svetom kapitalizma bodo postopoma dobivali sekundaren pomen, problemi nadaljnjega razvoja socialističnih družbenih odnosov pa bodo čedalje bolj postajali prava zgodovina našega časa.* Resda bi bilo napačno podcenjevati pomen obstoječih nasprotij, ker so sile kapitalizma relativno še zmeraj močne, še bolj napak pa bi bilo misliti, da je že vse povedano, če se reče, da je neka dežela socialistična. Tudi na področju socializma se bije bitka, dasi v drugih oblikah, in se prepleta hkrati z notranjimi protislovji samega socialističnega razvoja, kar ravno ustvarja v prehodni dobi možnosti za pojave hegemonizma, nacionalnega egoizma, birokratskega monopola itd.

S svojo neizogibnostjo naravnega procesa morajo seveda dobiti nasprotja med svetom socializma in svetom kapitalizma — hkrati z ekonomsko krepitvijo socializma — značaj postopnega premagovanja ostankov starega sveta. Ta razvoj bo potekal preko mnogoterih notranjih političnih in družbenih procesov tako v kapitalističnih kakor tudi v socialističnih deželah, preko procesov, ki jih bodo pospeševali tudi vplivi mednarodne vloge socializma, izražene v vseh oblikah sodelovanja in delitve dela med narodi, kakor tudi v vseh oblikah vplivanja z zgledom in izkustvom.

Sama raznoterost objektivnih in subjektivnih faktorjev, ki so vzrok, da so konkretne oblike oziroma poti socializma tako pestre, dalje, različnost izhodiščnih točk socialističnega razvoja v posameznih deželah, ki povzroča, da se v posameznih deželah zelo različno in v različni meri prepletajo elementi novega in starega, in končno ,politična in družbeno-ekonomska nujnost, da vsaka dežela — ne glede na raven materialnega izhodišča — nepretrgoma dalje razvija socialistične odnose, če hoče obdržati enotnost delavskega razreda in ljudstva — vse to povzroča, *da je maksimalna svoboda pri izbiranju poti in oblik socialističnega razvoja — na bazi znanstvene socialistične teorije in vsega praktičnega izkustva socializma — prvi in najvažnejši pogoj za zdrav in hiter razvoj socializma kot svetovnega sistema* ter obenem prvi in najvažnejši pogoj za pobijanje tistega konservatizma, ki spremlja vsak monopol, v političnem sistemu socialistične države prav tako kakor v vsakem drugem družbenem sistemu.

Ravno zato dobiva zdaj dilema med politiko koeksistence in orientacije na neizogibnost vojne tolikšen pomen za vse socialistične sile na svetu. Politika, ki bi v svoji zadnji konsekvenci imela kakršne koli elemente bonapartizma, ni škodljiva samo s stališča reak-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Palača OZN

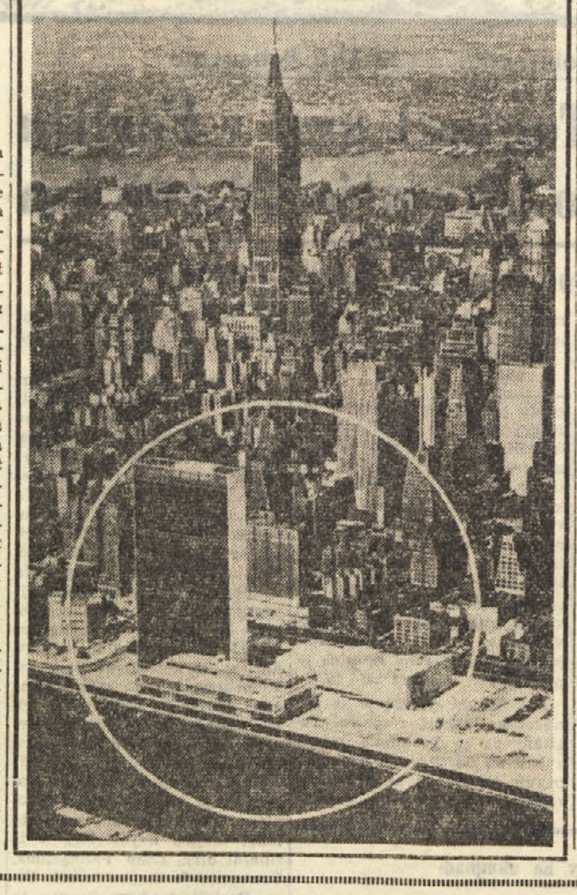

Melodije ob kvarnerski obali

Oktober v Opatiji

Festival zabavnih popevk «Opatija 60» - V moder večer - Nilla Pizzi, Flo Sandons in drugi italijanski pevci - Zagrebški solisti z Antoniom Janigrom - Modne revije, televizijske oddaje itd.

Opatija bo šele oktobra prav zaživela. Zdi se, da je načrt za te oktobrske prireditve narekovala ideja umetnega podaljšanja sezone. Naj bo tako ali drugače: Opatija je polna tujih gostov, zlasti iz severnih dežel, ki si na kvarnerski obali želijo predvsem jesenskega sonca in tipičnih jesenskih mediteranskih tihožitij.

Pred vrati je torej letos vrsta zabavno-glasbenih in drugih prireditev. In pred vrati je III. festival jugoslovanskih zabavnih popevk. Trajal bo — kakor doslej vsako leto — tri dni, in sicer 6., 7., in 8., oktobra v veliki dvorani hotela «Kvarner». Za letošnji festival najboljših novih jugoslovanskih popevk je ob razpisu jugoslovanske Radio-televizije prispelo okrog 500 popevk, žirija je od teh odbrala 20 popevk, ki bodo izvajane na festivalu, in sicer tako, kakor smo bili navajeni v Sanremu: prvi večer deset popevk, od katerih bodo radijski in televizijski poslušalci z glasovnicami odbrali pet najboljših, nato drugi dan spet deset, od katerih bo odbranih pet najboljših, zadnji večer pa bosta Veliki plesni orkester Radio-televizije Beograd pod vodstvom Vojislava Simiča in Zabavni orkester Radio-televizije Ljubljana pod vodstvom Bojana Adamiča izvajala odbranih deset najboljših popevk. Zadnji večer bodo tri žirije, in sicer žirija Jugoslovanske Radio-televizije, žirija glasbenih kritikov zagrebške ilustrirane revije «Globus» in žirija Opatije izbrale — poleg od občinstva in radijskih poslušalcev izbranih — po tri najboljše popevke letošnjega festivala in nagradile njih avtorje. Vse jugoslovanske radijske in televizijske postaje bodo prenašale ves potek festivala in bo tako omogočeno širokemu krogu jugoslovanskega občinstva, da bo spremljalo to renomirano revijo popevk in zabavne glasbe. Tudi letos po pelo 15 najboljših jugoslovanskih pevcev, med katerimi naj omenimo le «zvezdo» med njimi, Zagrebčanko Gaby Novak, mednarodni pevec Ivo Robič, iz Beograda Anica Zubović in Dušan Jakšić, iz Ljubljane Marjana Deržaj in Betty Jurković itd. Jugoslovanska tvornica gramofonskih plošč je že končala s posnetki vseh dvajsetih novih popevk, ki bodo v prodaji na dan začetka festivala. Kolikor je znano, bodo letošnji festival zabavnih popevk v Opatiji obiskali nekateri predstavniki inozemskih založniških tvrdk za gramofonske plošče ter predstavniki RAI, francoskega radia in televizije, nemškega televizijskega omrežja in nekateri iz tako imenovanega «vzhodnega bloka», mimo tega pa še zastopniki festivala v Sanremu in nekaterih drugih festivalov zabavne glasbe v Evropi.

Tudi sicer vlada že danes veliko zanimanje za to vsakoletno parado popevk in je po izjavi direktorja Ljetne pozornice v Opatiji, ki je organizator tega festivala, Miloščica, več kot polovica kart že prodanih.

Med organizatorji «Oktobra v Opatiji» pa so med drugim tudi: Jugoslovanska Radio-televizija, Radio-televizija Zagreb, Jugoton Zagreb Studio za eksperimentalno glasbo v Zagrebu, Koncertna poslovalnica Zagreb in reklamno podjetje «Interpublic» iz Zagreba.

«Oktober v Opatiji» navaja poleg festivala zabavnih popevk še sledeč glasbeni program: 1. oktobra nastop folklornega ansambla «LADO», naslednji dan, t. j. 2. oktobra Koncert Zagrebških solistov pod vodstvom svetovno znanega violončelista Antonia Janigra (to bo poslovilni koncert pred odhodom na turnejo v ZDA) s solistko Jelko Staničevo, nato sledi festival zabavnih popevk (6., 7. in 8. oktobra), 11. oktobra bo radiotelevizijska oddaja «Na moru i na kraju», kjer bo občinstvo v dvorani «Kvarner» poleg poslušanja zabavne glasbe tudi neposredno povezano z ribiškimi ladjami na Jadranu in Mediteranu preko ultra-kratkih valov, 15. oktober bo v znaku glasbene revije «U modro veče» (jazz, popevke, ples in humor), kjer bo kot gost nastopal «prva harfa Evrope» Johny Teupen, vokalni kvintet «Melos» in drugi, 18. oktobra se bodo opatijskemu občinstvu predstavili italijanski pevci Flo Sandons, Germana Caroli, Little Tony and his Brothers, «urlatori» in orkester Eduardo Lucchino. (Pred dnevi je v Opatiji nastopila s skupino italijanskih pevcev in orkestrom Ravasini tudi Nilla Pizzi, pa je bilo vse skupaj precej deplasirano, «kraljica italijanske popevke» indisponirana in sploh je bil ta «deviznI uvoz» precej slab!)

Zanimiv bo datum 19. oktobra, ko bo na sporedu «Svet zvokov — Svet stvarnosti», torej večer eksperimentalne glasbe z ilustracijami elektronske in konkretne glasbe itd. Naslednji dan, t. j. 20. oktobra bo na sporedu Branimira Sakača «Orfejevo obvestilo», sintetična poema zvoka, svetlobe, besed in gibov na temo sodobnega Orfeja. Zadnji dan teh opatijskih oktobrskih glasbenih svečanosti pa bo javna radio-televizijska oddaja «Mikrofon je vaš» ob sodelovanju javnosti in mladih talentov.

MILA

—«»—

Armstrong ne sme v Južno Afriko

Neki list iz Durbana piše, da znanemu godbeniku Louisu Armstrongu ne bodo dovolili priti v Južno Afriko. List navaja pismo, ki ga je neki tajnik iz zunanjega ministrstva Južne Afrike pisal Armstrongovemu managerju. V pismu je rečeno, da bi za državo ne bilo koristno v tem času dovoliti črnskemu glasbeniku iz Amerike, da pride v Južno Afriko. V prvih dneh novembra bo Armstrong obiskal nekatere afriške države.

—«»—

Častitljiva starost

Lista «Gazzetta di Parma» in «Gazzetta di Mantova» se kosata, kateri je starejši. Za prvega pravijo, da je najstarejši časopis v Italiji, ker da je začel izhajati pod imenom «Gazzetta» pred 291 leti, za drugega pa, da je časopis, ki ima že 200 let isto «glavo» ali ime «Gazzetta di Mantova», da pa je pod sicer nekoliko drugačnim imenom začel izhajati že 25 let prej.

Pianist Nino Gardi v Novi Gorici

Mladi pianist Nino Gardi iz Vidma bo dne 1. oktobra t. l. prvič koncertiral v Novi Gorici v Jugoslaviji. Študiral je na konservatoriju v Neaplju pri prof. M. D. Denzi. Po rani smrti profesorja je nadaljeval študij in nato diplomiral leta 1955 v Milanu z odličnim uspehom. Nadalje se je izpopolnjeval pri prof. A. Cortotu, W. Rehbergu in H. Datynerju. Po končanem študiju je dobil prvo nagrado (Musik Hoch-Schule) v Karlsruhe. Koncertiral je v Nemčiji in Avstriji, kjer si je pridobil veliko priznanje pri občinstvu in kritiki

Tehnika in znanost

Zemljevid površine Marsa

Oddelek za astrobotaniko na kazahstanski univerzi je izdelal zemljevid površine Marsa iz obdobja, ko je bil ta planet v najpovoljnejšem položaju za opazovanje z Zemlje. Pri sestavljanju zemljevida so izkoristili tudi 16 negativov, ki so bili posneti pred 51 leti. Posnetke je napravil znani sovjetski astronom Gavril Tihon (1875-1950). Tihon je dolgo delal v leningrajskem observatoriju, zadnja leta pa v Alma-Ati, kjer je vodil oddelek astrobiologije kazahstanske akademije znanosti, katero je tudi ustanovil. V arhivu preminulega učenjaka najdeni posnetki so omogočili določanje koordinat celega niza detajlov Marsove površine.

Avtomatizacija na naftonosnih poljih

Inženirji v Kujbiševu so skonstruirali napravo za vodenje objektov na naftonosnih poljih. Napravo sestavlja pult za vodenje in linijske telemehanične oči ki se postavljajo na objekte. Na en pult se priključi okrog 120 takih oči, od katerih lahko vsako opravlja naslednje funkcije: telesignalizacijo, telemerjenje in televodenje proizvodnih procesov na osnovi 12 parametrov. Nova naprava je univerzalna.

Izkoriščanje vetrne energije v Izraelu

V mestu Eilatu na obali Rdečega morja že tri leta deluje električni generator na vetrni pogon. Ker je ta eksperiment pokazal zadovoljive rezultate, delajo sedaj za to, da bi na širših področjih severnega Izraela izkoriščali energijo vetra v velikem obsegu za pridobivanje elektrike.

Skladi morske soli v sladkovodnem jezeru

Dr. Kare Stroem, profesor na univerzi v Oslu, je nedavno sporočil, da je na dnu norveškega jezera Toke v pokrajini Telemark v južni Norveški odkril debele plasti morske soli. Naadmorska višina dna tega jezera je 60 m. Po njegovih cenitvah leži na dnu jezera okrog 7,4 milijona kubičnih metrov morske soli. Najbolj zanimivo pri tem pa je, da voda jezera ni slana. Vse do globine 132 m izpod površine vre normalno »jezersko življenje« s povsem običajnimi primerki sladkovodne flore in faune. V večji globini pa ni več nobenih znakov življenja zaradi visokega odstotka soli. Dr. Stroem meni, da je to jezero pred več kot 6 tisoč leti bilo morski zaliv in da je bilo kasneje s spremembami na zemeljski skorji odrezano od morja. Sol se je sesedla na dnu, rečice in potoki, ki se stekajo vanj, pa so prinesle vanj življenje, značilno za običajna sladkovodna jezera.

Ptič iz bajke ponovno v Evropi

Evropski ibis ki je pred 400 leti izumrl v Alpah, se je nedavno spet pojavil v švicarskih Alpah. Zoološki vrt v Baslu je svoječasno nabavil iz severne Afrike nekaj parov teh ptičev in njegovim strokovnjakom je uspelo, da so v ujetništvu vzgojili številno potomstvo. Določeno število teh ptičev so nato spustili na svobodo, zelo strogi lovski zakoni pa bodo preprečili, da se ta redka in lepa ptica ponovno ne izstrebi.

Ribezelj odporen proti —253°

Pri nedavnem edinstvenem poskusu v Moskvi, je neka bilka ostala živa pri temperaturi minus 253 stopinj Celzija, kar je le 20 stopinj več od absolutne ničle. Dopisni član Akademije znanosti SZ prof. Ivan Tomanov, ravnatelj postaje za umetno klimo, je izjavil, da je za eksperiment povišanja odpornosti rastlin proti nizkim temperaturam bil izbran navadni ribezelj. V normalnih pritikah ribezelj umre pri —40 stopinjah. Cepljenje pa je privedlo do tega, da je bilka vzdržala temperaturo minus 253. Po izjavah prof. Tomanova je bila za eksperiment izbrana bilka v stanju rasti, ki je značilno za letno dobo leto, nato pa je bila na umeten način spremenjena v stanje »odmrlosti« svojih bioloških funkcij, kar običajno nastopa v jeseni. Opazili so, da je rast prenehala, vzdržljivost bilke pa se povečala. Nato so nadaljevali s cepljenjem pri zelo počasnem in postopnem zniževanju temperature. Končno je nastopil trenutek, ko je bilka nehala zmrzovati tudi pri zelo nizkih temperaturah.

Sibirske rastline na Andah

Na bolivijski visoki planoti v Andah v višini 3 do 4000 m nad morjem je v teku zanimiv poskus, ki ga izvaja ministrstvo za kmetijstvo. Preizkušajo namreč ce bi bilo mogoče zasaditi puste in vetru ter mrazu izpostavljene cone z nekaterimi vrstami sibirskih rastlin. Zdi se, da so že dosegli uspeh z neko vrsto sibirske stročnice, ki se uspešno razvija in ki obeta dobro košnjo.

Jedrski reaktor na Antarktiki

Ameriški znanstveniki, ki bodo prihodnjo zimo prečivelі na Antarktiki v stalnih observatorijih, bodo dobili potrebno energijo za ogrevanje, zračenje itd iz atomskega reaktorja, ki bo vgrajen v ledu in ki bo začel delovati čez pet do šest mesecev. Reaktor bo moral zamenjati sedaj obstoječo napravo na nafto, čeprav je dokaj dobro delovala. Glavni problem bo zagotoviti stalno toploto nafti, kar bo sprico tamkajšnjih vremenskih pogojev zelo težko.

Življenje v alžirski Sahari je dvakrat surovo

Pet tisoč «veteranov puščave» pod zaščito 40 tisoč vojakov

Nekateri Francozi menijo, da je njih nafta najcenejša na svetu - Drugi pa so prepričani, da je dvakrat dražja V prvo ceno niso všteti stroški za vzdrževanje vojske

HASSI MESSAOUD, konec septembra. — Iz Libije, koder sem potoval med svežimi vrtinami in novim petrolejskimi stolpi, me je pot zanesla tudi sem, kajti namenil sem se bil obiskati «nova bogastva do včeraj tako siromašne severne Afrike», ki je na zemljevidih označena kot puščavsko področje. In tudi tu sem našel nekaj novega, celo prijetnega v kolikor bi nad vsem tem ne visela teža negotovosti.

O ljudeh, ki delajo v Hassi Messaoudu, se je razširila že nekakšna legenda. Gre za množico kakih 5000 mladih mož, katerih srednja starost znaša okoli 25 let in ki v turnusih po 21 dni delajo nepretrgoma pri novih vrelcih in vrtinah, da bi iz saharskega peska privrela nafta. Ter 5000 mladih mož živi v barakah, ki tvorijo že majhno mesto, od koder jih na delovno mesto ob vseh urah dneva in noči vozijo k vrtalnih stolpom in napravam s tovornimi avtomobili. Med temi je tudi posebna skupina strokovnjakov za iskanje petrolejskih ležišč.

Ko po treh tednih določen turnus dobi zamenjavo, se del množice «petrolejskih ljudi» za teden dni spremeni v «bogataše», ki z majhnimi letali «DC-3» odhajajo v Alžir s polnimi žepi denarja in suhim grlom, da bi v točilnicah in nočnih lokalih zabili včasih ves zaslužek do zadnjega franka, ki so ga tako težko prislužili v puščavi. Med temi so posebno številni tako imenovani «puščavski veterani». Ti so tu že od januarja 1956 in so jih v začetku imenovali «puščavsko tujsko legijo». Toda ne prištevajmo med take «bogataše» vseh 5000 ljudi, ki so tu zaposleni, kajti vsi so prišli sem, da bi si v nekaj letih zaslužili toliko, da bi si ustvarili udobnejše življenje in le redkim se je prvotni načrt sprevrgel. Saj imamo tu opravka z inženirji, tehniki in delavci, ki vedo ceniti težko prisluženi denar, gre za resne ljudi, ki predstavljajo nekakšen mednarodni kolektiv, sestavljen od Nemcev, Američanov, Italijanov, Spancev in seveda Francozov.

To «puščavsko legijo» bi mogli imenovati tudi «republiko moških», kajti na področje vrelcev in ležišč ne sme nobena ženska. Celo žene inženirjev in tehnikov, ki imajo določene «veteranske privilegije», smejo tu ostati le dva dni.

Življenje v tem puščavskem naselju, v tej «republiki moških» je seveda dolgočasno, toda že sami ljudje, ki jo sestavljajo, so precej svojevrstni, odtujeni svetu. Brž ko določena skupina ljudi zaključi svoj turnus 21 dni, se vrne med barake. Tu se razprši v skupinice, ki se sprehajajo po naselju, včasih tudi v puščavo, toda ne daleč, vsekakov na predaleč, kajti puščava je nevarna. Tudi v nočnih urah je tako naselje kot delovišče razsvetljeno, kajti visoke plamenice, v katerih gori nafta, pomešana z zemeljskim plinom, razsvetljujejo vso okolico, da bi se človek ne mogel izgubiti, toda puščavski vetrovi so tako nevarni, da se celo «puščavski veteran» nerad oddalji od naselja, kajti to bi znalo biti življenjsko nevarno. Le nekaj dni preden me je pot zanesla sem, je nenadoma, kot vedno, zavel «topli veter», zaradi katerega je eden izmed starih «puščavskih veteranov» izgubil življenje.

Taki primeri spadajo tako rekoč v «normalno življenje» v saharski «republiki moških». Eden od italijanskih «puščavskih veteranov» mi je pravil: «Nenadoma se dvigne veter in zrak je takoj poln peska, tako da že na kak meter izgubiš vsako smer, ker ne vidiš niti nekaj metrov pred sabo, kot ob največjem snežnem metežu v planinah. Brž ko se človek oddalji le nekaj metrov od stolpa ali naselja, ne najde več poti nazaj. Imamo instalirane močne zvonove, da bi kakega nesrečneža priklicali nazaj, toda vrtinci peska in vetra odnašajo tudi glas zvonov ali spremene njegovo smer, tako da tudi to ne pomaga. Poskušali smo s helikopterji, toda tudi s temi si ne moremo pomagati, ker peščeni vrtinci preprečujejo, da bi s helikopterja mogli opazovati puščavo, še manj da bi s helikopterjem v tem metežu pristali. V primeru, če nekdo izgine, gremo nekaj časa po njegovi sledi in brž ko najdemo njegove čevlje, vemo da je vse končano. Človek, ki zaide v peščeni vihar, čuti željo, da bi se sezul in bi tako laže tekel. To pa je vedno znak konca.»

Kot vidimo, življenje teh puščavskih pionirjev ni prijetno. Preprosto je in trdo, ter tudi nevarno. Toda petrolejski vrelci so že začeli dajati nafto in od pred kakim mesecem ta nafta že teče po naftovodu skozi puščavo od Hassi Messaouda do alžirske obale v Bougiju. Za lansko leto računajo, da so v novih vrelcih že načrpali okoli milijon ton nafte. Predvidevanja pa so vse bolj rožnata in tisti Francozi, ki so sem vložili svoje kapitale, računajo, da bodo v nekaj letih dvignili proizvodnjo na tolikšno višino, da bo krila vse francoske potrebe in omogočila tudi izvoz petroleja.

Seveda so to še vedno računi, kajti nihče ne more točno določiti količin nafte v ležiščih. Pri tem nekateri Francozi računajo tudi s predpostavko, ki da jo ima nafta iz Hassi Messaouda, Predsednik družbe «Repal» Roger Goetze n. pr. pravi, da je saharska nafta najcenejša na svetu. Goetze je izračunal proizvodno ceno nafte na Srednjem vzhodu, v ZDA in na ameriški celini nasploh in prišel do zaključka, da je «alžirska nafta sposobna konkurirati vsem naftam na svetu». Drugi strokovnjaki pa niso istega mnenja, kajti predsednik družbe «Repal» po njihovem mnenju ni vštel sem raznih stroškov, ki bodo v prihodnjem mogli močno vplivati na višjo ceno «trenutno najcenejše nafte v svetu».

V računih Rogera Goetza namreč niso všteti vojaški stroški, ki jih trenutno krije francoska vlada. Gre namreč za stroške, ki jih terja vzdrževanje kakih 40.000 francoskih vojakov, ki ščitijo saharske vrelce in naftovod skozi tisoč kilometrov puščave od vrelcev do alžirskega pristanišča. Sem je treba prišteti tudi stroške letalstva, ki noč in dan nadzira puščavske predele, «koder gospodari vojska alžirske osvobodilne fronte». Če bi vse te stroške všteli v ceno saharske nafte, bi ta ne bila najcenejša na svetu in mnogi francoski krogi se že danes sprašujejo, do kdaj bo francoska uprava pripravljena nositi vse te stroške, ki francosko upravo v Afriki močno bremenijo.

Ko me je nato «petrolejska pot po Severni Afriki» pripeljala iz Hassi Messaouda v mesto Constantino, torej v srce alžirskega upora, sem se tu srečal z nekim vplivnim «zmernim» Alžircem, katerega imena prav gotovo ne morem izdati, ki pa mi je rekel sledeče: «Alžirski petrolej bo imel svojo pravo ceno šele tedaj, ko bo na naftovodu, ki ga dovaja od vrelcev do pristanišča v Bougiju, napisana beseda — mir. Brez tega bo saharska nafta prav gotovo za dvakrat dražja od one, ki jo v Evropo dovažajo s Srednjega vzhoda.»

A. G.

RADIO TELEVIZIJA

Sreda, 28. septembra 1960

Radio Trst A

7.30: Jutranja glasba; 11.30: Brezobvezno; 12.00: Za vsakogar nekaj; 12.45: V svetu kulture; 12.55: Orkester Paul Weston; 13.30: Harmonija zvokov in glasov; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Z začarane police; 18.10: Glasbeni kaleidoskop; 19.00: Nove afriške države: Franc Jeza: «Tanganika»; 19.20: Iz italijanskega glasbenega sveta; 20.00: Sport; 20.30: Izbor domačih in tujih popevk; 21.00: «JESENSKI VEČER», utopistična drama; 21.50: Romantične melodije; 22.15: Jugoslovanske ritmične popevke; 22.45: Harlem ponoči; 23.30: Do polnoči v ritmu in melodiji.

Trst

12.10: Trecja stran; 14.15: Prijatelj cvetlic; 14.25. Franco Valisneri in njegov orkester; 14.15: Giulio Viozzi. Koncert za violino in orkester; 15.05: Srečanje z velikimi opernimi pevci.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 8.00: Prenos RL; 1200: Opoldanski koktail; 12.40: Lahka glasba; 13.00: Ciganske melodije; 13.15: Kronike iz jugoslovanskega življenja; 13.40: Vedri zvoki; 14.00: Operetne melodije; 14.30: Kulturni zapiski; 14.40: Igra vojaška godba; 15.10: Zabavna glasba; 15.30: Dvajset minut z domačimi pevci; 15.50: Ritmi za Hammond orgle in orglice; 16.00: Operne arie; 16.45: Radijska orkestra iz Ljubljane in Beograda; 17.30: Baletna glasba Glazunova in Borodina; 18.00: Prenos RL; 19.00: Igrajo orkestri Al Castelanos, Nino Impallomeni in The Champs; 19.30: Prenos RL; 22.15: The Modern Jazz Quartet; 22.35: Pojoč v noč.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 7.00: Jutranja glasba; 11.40: Operna glasba; 12.10: Venec pesmi; 18.30. Grška glasba; 19.30: Umetnostni pregled; 20.00: Melodije iz filmov in revij; 21.00: Strawinski, 22.25: Antologija italijanskih komikov; 23.15: Orkester Armanda Fragne.

II. program

10.00: Potovanje v svet pesmi; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 14.00: Igrajo veliki in slavni orkestri; 15.40: Van Wood in njegova kitara; 16.20: Fantazija motivov; 17.00: Pojemo štiriglasno; 17.30: David Rose; 18.30: Plešite z nami; 20.30: Johan Strauss: «Netopir»; 21.45: Radijska drama «Miš».

III. program

17.00: Giovanni Battista Pergolesi, Gian Francesco Malipiero, Giorgio Federico Ghedini; 18.30: Anton Dvorak - simfonija op. 70; 20.00 Vsakovečerni koncert (Bononcini, Beethoven); 21.30: Tragedija Huga von Hofmannsthala: «Elektra»; 22.50: Anton Bruckner: Simfonija št. 6.

Slovenija

8.05: Poje zbor Slovenske filharmonije p. v. Rada Simonitija; 8.30: Europa express; 9.00: Radi bi vas zabavali; 10.10: Arije in dvospevi; 11.00: Glasbene razlednice; 11.30: Družina in dom; 11.40: Dane Skerl: Serenada za godala; 12.00: Polke, valčki in koračnice; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Pet pevcev — pet popevk; 13.30: Klavirske skladbe Glinke, Arenskega in Balakireva; 13.50: Zabavni orkester RTV Beograd; 14.35: Blaž Arnič: Zapeljivec, simfonična pesnitev; 15.40: Priljubljeni pevci jugoslovanske zabavne glasbe; 16.00. Novost na knjižni polici — Finn Soeberg: Takšni so pač; 16.20: Koncert po željah; 17.10: Deset minut iz naše beležnice; 17.20: Parada plošč; 18.00: Kulturna kronika; 18.20: Risto Savin: Stiri skladbe za violino in klavir; 18.45: Radijska univerza; 20.10: Giuseppe Verdi: Trubadur — Opera v 4. dejanjih; 23.10: Za ljubitelje sodobnih popevk in ritmov; 23.55: Prijeten počitek!

Ital. televizija

17.00: TV za otroke; 18.30: TV dnevnik; 18.45: Edmondo De Amicis: «Učiteljev roman»; 20.00: Spomini na Gennara Pasquariello; 20.30: TV dnevnik; 21.05: Ljudje ki gredo in ljudje ki pridejo; 22.05: Srečanja na Malti; 22.35: Film o Giorgiu Bernardu Shawu; 22.55: TV dnevnik.

Jug. televizija

Beograd 16.00: Sestanek ob šestih — oddaja za mladino; 18.30: Svet v znamkah; 19.00: «Čas, ljudje in dogodki» — reportaža; 20.00: TV dnevnik; Zagreb 20.15: TV helikopter — reklamna oddaja; 20.30: Mladi pevci pred mikrofonom — zabavno glasbena oddaja. Beograd 21.30: Portret in srečanja — kulturna oddaja.

HOROSKOP

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Krajše potovanje lahko poenostavi potek dela in vam prihrani čas. Storite vse, da se med prijatelji ne povrnejo spori.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Okolje v katerem živite stimulira vašo produktivnost. Velikodušni boste do prijatelja.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Verjetni poslovni stiki. Posredovati boste morali v sporu. Manjša kriza v odnosih s starim prijateljem.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Kljub oviram nasprotnikov bo vaše delo uspešno. Zadovoljstvo umetniškega značaja. Odlična moralna in fizična kondicija.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Prisotnost duha in hitro ukrepanje. Mlajši vam bodo izrazili zaupanje in privrženost. Pismo ljubljene osebe.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Previdnost pri finančnih operacijah. Drzna posojila niso svetovana. Pokazati boste morali veliko razumljivost in prijaznost do drage osebe.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Zaradi težav boste morali menjati vse načrte. Trenutki vznemirjenosti zaradi novih sentimentalnih spoznanj.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Osebne pobude bodo manj uspešne kot običajno. Nepredviden dogodek bo v vaših očeh povečal ugled prijatelja.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Sreča je na vaši strani. Vaša moralna avtoriteta vedno narašča. Ne kadite preveč. Nevarnost zastrupljenja.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Potrebna bo velika spretnost, da ne zaidete v poslovne komplikacije. Manjši nesporazumi v družinskem okolju.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Osebne zveze bodo omogočile uspešen zaključek načrtov. Večerne diskusije o aktualnih problemih. Zdravje brez motenj.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Vaš ugled med kolegi in družabniki je vedno večji. Srečne ure z osebo, ki jo ljubite. Vedrost in živahnost.

Goriško-beneški dnevnik

Zakaj pokrajina ne asfaltira ceste Devetaki-Doberdob-Selce

Vsi vaščani so zadovoljni z ureditvijo ceste po Doberdobu - Pripravljajo načrt za novo cesto po vasi, ki bo šla vzporedno s staro

Poleti 1958 so občinski možje v Doberdobu sklenili asfaltirati glavno cesto, ki gre skozi vas, čeprav bi za to cesto morala skrbeti pokrajinska uprava. Niso bili vsi občinski možje za asfaltiranje te ceste. Nekateri so nasprotovali zamisli župana in večine, češ, kaj bomo mi od našega dajali, ko morajo vendarle drugi skrbeti za to cesto. Bilo je to takrat, ko je tudi opozicija v Sovodnjah, podpihovana od nekaterih goriških slovenskih listov, rjovela proti demokratični večini, ki je sklenila asfaltirati cesto skozi Sovodnje. V obeh občinah pa so ceste kljub tej opoziciji asfaltirali in danes so prebivalci obeh vasi s tem zelo zadovoljni. Letos so v sovodenjski občini asfaltirali tudi cesto iz Rubij do Gabrij, in na vrsti bodo v prihodnjih letih še ceste po drugih vaseh sovodenjske in doberdobske občine.

Danes ne najdemo v Doberdobu človeka, ki ne bi bil zadovoljen s to cesto. Motorji in avtomobili ne dvigajo več prahu in vaščanom, ki imajo hiše ob cesti, ni več treba držati zaprtih oken, da ne bi prah prihajal v njihova stanovanja. Nad tem delom so Doberdobci zelo zadovoljni in javno hvalijo občinske upravitelje, ki so to delo izvršili. Nekateri so celo predlagali, da bi uredili novo cestišče, ki bi šlo vzporedno s sedanjo glavno cesto, tako da ne bi živina vsak dan hodila iz hleva na pašo po glavni ulici.

Nekaj pa kljub temu ni v redu in za to ni kriva občinska uprava, marveč pokrajinska, ki se za potrebe poti, ki gredo skozi slovenske občine, prav malo briga. Cesto Devetaki-Ronke, kot smo že dejali, upravlja pokrajinska uprava. Po njej se že dà voziti, vendarle motorji ali avtomobili dvignejo toliko prahu, da je revež tisti, ki zaide v ta oblak. Ni nič nenavadnega videti zalega doberdobskega mladeniča, ki se je v nedeljo zvečer odpravil na ples v Ronke, ko se z vespo pripelje v Ronke s prašno obleko, ker ga je po poti prehitel kak avtomobil in mu spremenil barvo obleke. Kaj torej pomaga, če v takih razmerah pokrajinska uprava razpisuje vsako leto borbo proti tuberkulozi?

Pravijo, da nima denarja, vendarle ga najde za razširitev in modernizacijo svojega sedeža, kar ni tako nujno. Ko so pred leti prebivalci Selc v ronški občini protestirali, je pokrajinska uprava dala asfaltirati cesto, ki pelje skozi to vas. Do Doberdoba, čeprav manjkata samo dva kilometra, pa niso prišli. Stotine Kraševcev gredo vsak dan po tej cesti v Tržič in v Ronke, na sodnijo, na delo, v trgovine, po tej cesti gredo delavci, mlekarice, kmetje, gospodinje, a cesta je taka, kot je bila pred desetletji, ko niso ljudje še drveli z avtomobili in motorji, ko vprašanje prahu na makadamski cesti ni bilo tako pereče. Prav tako se precejšen promet odvija po cesti, ki gre iz Doberdoba proti Devetakom in tudi tu je cesta prašna.

V Gorici so z državnim prispevkom zgradili novo obvozno cesto, ki se pričenja pri mednarodnem bloku pri Rdeči hiši in ki se konča na Tržaški cesti, tik pri Nanutovi gostilni. Kamioni s prikolicami, ki prihajajo polni blaga iz Jugoslavije, pa se te ceste otepajo in vozarijo kar naprej po ulicah Vittorio Veneto in Duca d'Aosta. Mnogo jih vozi les v celulozno tovarno v Torviscoso in ti gredo seveda skozi mesto in nato proti Gradiški in Červinjanu. Ali ne bi bilo bolj koristno, da bi pokrajina asfaltirala šest in pol kilometra doberdobske ceste in bi tako vsi kamioni za Torviscoso šli v Gorici po obvozni cesti in nato skozi Doberdob in Ronke dalje v celulozno tovarno? Zmanjšal bi se nevarni promet po Gorici, hkrati pa bi se mnogi, ki hodijo iz Gorice na delo ali po drugih opravkih v Tržič, peljali po novi cesti, ki je za celih pet kilometrov krajša od one skozi Gradiško in Zagraj.

—«»—

Najdeni predmeti

Poveljstvu mestnih stražnikov so pošteni najditelji izročili v varstvo naslednje najdene predmete: lonec barve, par rjuh, prevleko za zglavnik, dve zobni pasti, moško kolo, denarnico z vsoto denarja, otroško zapestnico, blazino iz plastične snovi, moški dežnik ter žensko kolo.

Oškodovanci naj se zglasijo na poveljstvu mestnih stražnikov v Ul. Mazzini št. 7.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Zadavljanje v Bombayu», G. Rolfe, cinemascope.

VERDI. 17.00: «Dolar strahu», V. Chiari, U. Tognazzi, v barvah.

VITTORIA. 17.15: «Mesto in izsiljevanje», E. Binns, V. Gregg.

CENTRALE. 17.00: «Rodolfo Valentino», E. Parker, A. Fexster, v barvah.

MODERNO. 17.00: «Oddelek Lafayette», T. Hunter.

Upravne volitve na Videmskem

Župani bodo pozvali na volitve 60.000 izseljencev

Listo PSI v Vidmu bo vodil prof. Marangone Kriza v republikanski stranki

V teku so priprave za predložitev kandidatnih list za pokrajinske in občinske volitve v videmski občini. Zaenkrat so na volilnem uradu v Vidmu predložili dve listi kandidatov za občinski svet: na prvem mestu je MSI, na drugem pa KPI. Kakor se je izvedelo, se demokristjanom s predložitvijo liste nikamor ne mudi, ker bi radi zasedli zadnje mesto na glasovnici.

Od vseh mestnih sekcij je na najslabšem republikanska stranka, ki je doživela v teh dneh dva zelo huda udarca. Njeni člani so namreč sprejeli kandidaturo kar na dveh drugih strankah, kar je povzročilo v PRI za videmsko občino zelo hudo reakcijo. Izključili so Elma Tracanellija, ki je sprejel kandidaturo na listi KPI, zaradi «političnih nesoglasij», ne vedo pa še, kaj naj napravijo z drugimi člani, ki bodo po vsej verjetnosti kandidirali na listi PSDI. Slednjo bo skoraj gotovo vodil poslanec Guido Ceccherini, medtem ko bo listi Italijanske socialistične stranke (PSI) načeloval prof. Vittorio Marangone.

Prefektura je te dni razposlala vsem občinskim upravam okoli 60.000 dopisnic, ki jih bodo morali župani podpisati ter jih poslati izseljencem v inozemstvo, kjer delajo, da bi prišli volit. Vanje bodo morali napisati tudi volilni sedež. S temi dopisnicami bodo imeli brezplačno vožnjo od državne meje do kraja, kjer bodo volili.

—«»—

Stanovanja za delavce v občini Podbonesec

Razpisali so natečaj za razdelitev stanovanj INA-Casa v občini Podbonesec v Beneški Sloveniji. V poštev pridejo delavci, ki so plačali vsaj enomesečni prispevek in ki stanujejo, oziroma delajo v naslednjih občinah: Podbonesec, Čedad, Fojda, Prepoto, Št. Peter Slovenov Sent Lenard, Sovodnje, Grmek, Dreka in Srednje. Podrobnejša navodila dajejo občinski namestniški uradi.

—«»—

V Raštelu imajo slabo kanalizacijo

Kdor hodi po Raštelu, bo od časa do časa ugotovil, da prihaja iz požiralnikov na cesti zelo neprijeten vonj. To se opaža zlasti ob južnem vremenu, ko iz njih tako močno zaudarja po smradu, da se marsikdo pokesa, zakaj je šel po tej ulici. Stanovalci in pa tisti, ki hodijo po Raštelu zaradi dela, lahko sicer vibajo nosove, to pa je tudi vse, kar jim preostane.

Nikakega dvoma ni o tem, da nastaja smrad zaradi kanalizacije, ki se je z leti pokvarila in je danes potrebna popravila. Zadeva je precej resna in bi bilo prav, če bi se občinska uprava pozanimala, kaj bi se dalo napraviti, da bi se ta nevšečnost odpravila.

K temu naj pripomnimo še to, da je tisti del Raštela, ki je v bližini Trga Cavour, precej teman in da bi bilo dobro, če bi namestili še kako javno svetilko.

—«»—

Deček iz Cepletišča se je usekal

Pri sekanju drv se je usekal v levo nogo 10-letni Peter Martinič iz Cepletišča. Odpeljali so ga v čedadsko bolnišnico, kjer so mu rano obvezali in ga poslali domov. Ozdravel bo v 10 dneh.

—«»—

Padec po stopnicah

V civilni bolnišnici so včeraj ob 14.10 nudili prvo pomoč 25-letni Ani Roganzini iz Ul. Torriani. Ženska, ki dela v osnovni šoli v Ul. Codelli, je padla po stopnicah in se udarila v glavo. V bolnišnici so ji nudili prvo pomoč in jo poslali domov.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Čez dan in ponoči je odprta lekarna Urbani-Albanese, Ulica Rossini štev. 1, tel. 24-43.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Etapna kolesarska dirka San Pellegrino

Giuseppe Tonucci prvi v Forliju s povprečno hitrostjo 43,405 km

Danes druga etapa Forli-Arezzo (150 km)

FORLI, 27. — Danes se je začela finalna etapna dirka amaterjev, ki jo leto za letom prireja «San Pellegrino». Prva etapa San Marino - Forli je bila dolga 145 km in je potekala v glavnem po ravnini.

Zmaga je pripadla Giuseppu Tonucciju, ki teče za barve Lazia in to kljub temu, da je imel smolo in je moral dvakrat stopiti zaradi defekta na kolesu na tla. To zamudo je znal Tonucci nadoknaditi in je prišel skoraj do cilja v skupini, katero je nato pustil na cedilu in prvi zavozil skozi cilj. Sicer je bil njegov uspeh v zadnjih metrih v nevarnosti, ker je Mencaglia, ki zastopa Lombardijo, tik pred ciljem pognal, vendar ni uspel in se je moral zadovoljiti z drugim mestom.

Kljub dežju so kolesarji dali vse iz sebe, kar dokazuje povprečna hitrost, ki so jo dosegli, to je 43,405 km na uro. Start je bil ob 13 v San Marinu in zatem se je 80 kolesarjev pognalo po strmini navzdol. Po 26 km vožnje se je približno 20 tekmovalcev prevrnilo, vendar na srečo brez posebnih poškodb. Ta padec pa je razdelil kolesarje v dve skupini. V prvi skupini, ki je vozila s 55" naskoka, so bili Tonucci, Bailetti, ki je bil v italijanski olimpijski reprezentanci, Portieri, Neri in drugi. Za njimi je vozila druga skupina 10 tekmovalcev, ki jih je vodil olimpijec Cogliati. Glavna skupina je pri Bellarii zaostala za 1'10".

Pri 55. km od starta je Tonucci preluknjal zračnico, Togliani pa se je kmalu zatem zvrnil na tla. Prvi je hitro popravil okvaro in se pognal v zasledovanje, ki se je zaključilo na vratih Cervie. Takoj zatem so se tudi ostali pridružili vodeči skupini.

Tik pred Ravenno sta Neri in Saccani hotela presenetiti ostale v njuni skupini, toda poskus sta morala kaj kmalu opustiti. Pri Godu (94 km od cilja) se je končno pognal naprej Zancanaro, ki je ostal sam le do Luga, kjer ga je dohitelo sedem kolesarjev, med katerimi je bil tudi Tonucci. Medtem ko se glavnina ni zmenila za beg, so se štirje kolesarji pognali v zasledovalno vožnjo, ki se je uspešno zaključila kakih 15 km od cilja in sicer v Forliju. 12 kolesarjev se je tako pripravljalo za zadnji odločilni udarec, za njimi pa je vozila skupina z zamudo 25". Čeprav so v ozadju močneje pritisnili na pedale, niso mogli dohiteti vodeče skupine, pri kateri se je najbolj izkazal Tonucci, ki je tako kot prvi oblekel majico najboljšega v 5. finalni dirki «San Pellegrino». Tonucciju je majico izročil Gino Bartali, medtem ko mu jo je olimpijski zmagovalec Gaiardoni pomagal obleči.

Jutri bo druga 150 km dolga etapa Forli - Arezzo. Proga je precej vijugasta, pri 50. km pa se bodo kolesarji znašli na vzpetini prehoda Muraglione (907 m nadmorske višine).

Vrstni red na cilju je sledeč:

1. TONUCCI GIUSEPPE (Lazio), ki je prevozil 145 km v 3 urah 20'26" s povprečno hitrostjo 43,405;
2. Mencaglia (Lombardija)
3. Magnani (Emilija)
4. Soldi (Lombardija)
5. Rossello (Ligurija)
6. Porteri (Lombardija), 7. Neri (Emilija), 8. Franchi (Abruzzi), 9. Zerbetto (Piemont), 10. Adorni (Lazio), 11. Venturi (Toskana), vsi s časom zmagovalca.
12. Zancanaro (Piemont) z zaostankom 49", 13. Mazzaioli (Kampanija) z zaost. 1'01", 14. Vigna (Lombardija), 15. Meldolesi (Emilija), 16. Bainetti (Lombardija), 17. Pesce (Lombardija), 18. Leto (Piemont), 20. Balmagnon (Piemont) in ostalih 49 kolesarjev s časom Mazzaiolija.

Zadnji na cilju (77.): Pilone z zaostankom 28'12".

Odstopili so: Papece (Lucania), Minessi (Lombardija) in Florio (Sicilija).

Zaradi uspehov na olimpiadi

Predsednik republike odlikoval olimpijce

Vlada pa je podarila olimpijskim zmagovalcem zlate ure

RIM, 27. — Italijanski atleti, ki so se posebno izkazali na XVII. olimpijskih igrah, so bili danes najprej gostje ministra za obrambo in predsednika organizacijskega odbora iger Andreottija, nato predsednika vlade Fanfanija in končno še predsednika republike, ki jih je odlikoval.

Predsednik CONI odv. Onesti je podaril ministru Andreottiju zlato kolajno, ki je bila enaka tistim, ki so jo podarili zmagovalcem. Minister se je nato zahvalil za darilo in je pozdravil in pohvalil nastop italijanskih tekmovalcev na olimpiadi.

Po sprejemu pri Andreottiju so olimpijci odšli v palačo Madama, kjer jih je sprejel ministrski predsednik Fanfani, ki jih je pridržal na kosilu.

Fanfani je tekmovalce ponovno nagovoril in se jim je zahvalil za trud, ki so ga vložili za to, da so bolje zastopali Italijo na olimpijskih igrah. Po kosilu in nagovorih je predsednik vlade podaril olimpijskim zmagovalcem zlato uro z napisom «Vlada olimpijskemu zmagovalcu».

Sredi popoldneva je Fanfani spremil olimpijce v Quirinale k predsedniku republike Gronchiju, ki se je tudi zahvalil za dosezene uspehe v imenu italijanskega naroda. Predsednik je nato olimpijce odlikoval z redi za zasluge za republiko. Vsega skupaj je bilo odlikovanih 80 atletov z redom «Cavaliere», «Cavaliere ufficiale» in «Commendatore». Predsedniku republike pa so funkcionarji CONI podarili zlato olimpijsko kolajno.

Vojna in socializem

(Nadaljevanje s 3. strani)

cije, ki bi jo povzročila v nesocialističnih deželah in o katerih smo že govorili, temveč v prvi vrsti s stališča nadaljnjega razvoja socializma. Sama po sebi bi bila odraz določenih deformacij socialističnega razvoja v deželi, kjer bi se take tendence pojavile, če pa bi se že rodila, bi začela igrati tudi svojo samostojno vlogo v smeri nadaljnjega poglabljanja teh deformacij v svetovnem socialističnem sistemu.

Tu se namreč predvsem postavlja vprašanje, v imenu kako pojmovanega socializma — praksa pa je že pokazala, kako različna je socialistična praksa — bi bilo treba voditi politiko osvajanja sveta za socializem z vojno. In drugič, postavlja se vprašanje, ali lahko tak socializem — vsiljen z vojno — v oblikah, ki ne bi ustrezale konkretni družbeno - ekonomski struktudi, sploh odigra objektivno progresivno vlogo in ali ne bi celo dušil razvoja proizvajalnih sil. Le-to pa je odločilno merilo za progresivnost vsakega družbenega sistema in tudi socialističnega.

(Nadaljevanje sledi)

Po 65 letih kolesarskega delovanja

Ekipa Bianchi nič več na dirkah

MILAN, 27. — Za ljubitelje kolesarskega športa je prišla iz prestolnice Lombardije žalostna vest: ekipa Bianchi ne bo več nastopala na raznih dirkah, ki bodo 1961. leta. Tako je izjavil eden od voditeljev kolesarske ekipe inž. Toniolo, ki je pripomnil, da je ta odločitev «nekako opozorilo».

Kaj je hotel povedati funkcionar s tem ni znano. Finančnih težav tovarna ni imela, ker je letos dosegla v gradnji in prodaji koles tudi na tujem ogromen uspeh in ima v načrtu tudi gradnjo novih obratov. Izvedenci trde, da to opozorilo velja tistim, ki so odgovorni za kolesarski šport, to je, da bi morali proučiti vso zgradbo kolesarske zveze in delovanja.

Ekipa Bianchi ima za seboj slavno zgodovino. Na dirkah nastopa že od daljnega 1895. leta in je imela v svojih vrstah najbolj znane in odlične kolesarje, kar se jih je rodilo v Italiji. Brez dvoma se je ta ekipa najbolj proslavila, ko je imela v svojih vrstah nepozabnega Coppija.

V zvezi z odstopom ekipe Bianchi je predsednik mednarodne in tudi italijanske kolesarske zveze izjavil, da mu je žal te odločitve, ki ga je tudi presenetila. Društvo je že pripravljalo moštvo za prihodnje leto in prav zaradi tega je ta odločitev toliko bolj nerazumljiva. Pojasnil je, da bo v prihodnjih dneh govoril z voditelji društva, s katerimi bo skušal premostiti morebitne težave.

Še o igri Borovih igralk odbojke

Če ne bi zapravile servisa bi lahko tudi slavile zmago

Z odpravo tehničnih in taktičnih hib bo moštvo lahko resno ogrožalo najboljše italijanske ekipe

Že včeraj smo poročali o lepem nastopu Borove ženske ekipe in se pohvalno izrazili o njeni igri. Danes se povrnemo na to, ker si hočemo igro ogledati od bliže in dodati še nekaj misli in zaključkov.

Borove barve so zastopale Olga Pavletičeva, Anica in Pia Hmeljak, Zorka Orlova, Norči Zavadlalova, Neda Miotova, Miranda Batistova in Irenka Širceva.

Casa della Lampada pa je nastopala s sledečimi igralkami: Ficich M., Berto L., Dapretto C., Favento MG., Ferro P., Kermoli M., Suppani L., Tommasi M.

V vseh treh setih je Casa della lampada, ki nastopa v A ligi, nudila Boru pet točk naskoka, kar seveda je v precejšnji meri otežkočalo njeno nalogo.

Prvi set je bil najslabši, ker je bilo očitno, da so se Borove igralke bale ne samo nasprotnic, ampak samega nastopa.

Dobile so servis in dosegle tudi prvo točko. Nato pa je Casa della lampada začela nadoknaditi razliko. Bor je bil uspešen še dvakrat zaporedoma in vodil 8:3. Ko pa je prišla do servisa Faventova se je razlika naglo krčila in čeprav je Bor še dvakrat prevzel servis, ni nikoli utegnil priti do točke in set se je zaključil z rezultatom 15:8.

V drugem setu je igra popolnoma spremenila svoje lice. Bor je nastopal mnogo bolj samozavestno. Igralke se niso več bale nasprotnic in publike, znašle so se in si mirno podajale naslanjajoč svoje napadalne poteze, predvsem na Pavletičevo.

Zaradi tega so naglo povečale svoj naskok na 8:1, nato 9:2. Tedaj so nasprotnice začele močan protinapad in zmanjšale razliko do 10:7. Bor je zahteval «time-aut» in tako skušal zaustaviti elan Case della lampada. Deloma je uspel in je sam napredoval za dve točki. Vendar je po ponovnem pritisku nasprotnic prišlo do izenačenja 12:12.

Še en odmor za Bor. Igra se je nervozno nadaljevala in na obeh straneh mreže so igralke dale vse iz sebe, da bi zagotovile svojim barvam zmago. Se enkrat sta se ekipi znašli v izenačenjem položaju s 13:13, takoj zatem pa je Bor prešel v vodstvo s krasnim «smachom» Pavletičeve in si je pridobil tudi zmago.

V idealnih moralnih pogojih so igralke začele tretji, odločilni set. Prvi dve točki sta pripadli nasprotnicam, ki so se izkazale tako v obrambi kakor v napadu. Kljub temu je bila njihova premoč kratkotrajna in Bor je polagoma napredoval do 10:6 in 11:7. Igralke moštva Casa della lampada so uvidele, da tako ne more dalje, ne da bi tvegala poraza. Zato so zahtevale time-aut. Igralke niso več stoodstotno gotove zmage.

Time—aut in navodila, ki jim je dala njihova voditeljica, so pripomogla, da je Casa della lampada s petimi zaporednimi točkami prešla v vodstvo z 12:11.

Tudi Bor je zahteval enominutni počitek, med katerim je spremenil svojo postavo tako, da je Irena Širčeva prevzela mesto Orlove.

Poteza je bila tvegana, ker Širčeva ni dovolj mirna, da bi pokazala vse svoje znanje v tako kočljivih trenutkih. Kljub nervozi pa se je hitro vključila v igro ekipe in uspešno servirala soigralke.

Bor je tedaj zablestel, igralke so brezhibno izvajale svoje stokrat že preizkušene poteze in spet prišla v vodstvo s 13:12. Casa della lampada je tedaj skušala zaustaviti njihov elan z zameno dveh svojih igralk. Kljub temu je padla še ena točka za Bor, ki je vodil 14:12 in je tudi imel set in match žogo.

Vsi so nemirno čakali kakšen bo konec tega zanimivega dvoboja. Ali se bodo uveljavile že znane igralke ali bodo novinke proslavila svoj nastop s povsem nepričakovano zmago?

Zadnje odločilne točke pa ni hotelo biti: obratno, Casa della lampada je bila trikrat zaporedoma uspešna in je vodila 15:14, ko se je Bor ponovno pridobil servis. Tega pa je Bor slabo izrabil in tako je bila njegova usoda zapečatena.

Kljub porazu je Bor pridobil precej slovesa. Vsi, kar jih je bilo prisotnih, so enotno hvalili igro in obetali moštvu odlične rezultate. Pod pogojem seveda, da bo popravilo še nekaj tehničnih in taktičnih napak.

Borove igralke moramo kar vse brez izjeme pohvaliti. Nad vsemi je bila Olga Pavletičeva, Anica Hmeljakova je redno šla v napad, toda pripravljala je odlične pogoje Pavletičevi. Presenetila nas je Zavadlatova, ki je po dolgem premoru šele v zadnjem času začela spet igrati in prav v tekmi to ni prišlo posebno do izraza in so v glavnem premagale svoje nasprotnice z zelo močnimi servisi.

P—ro

Ženska ekipa odbojke športnega združenja Bor

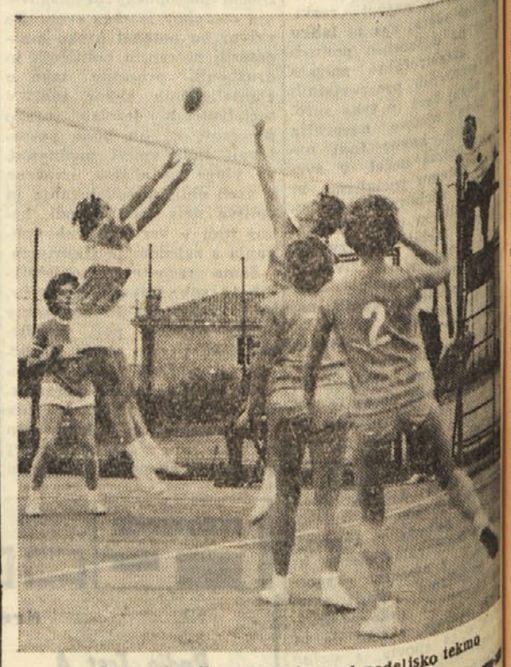

Borove igralke v napadu med nedeljsko tekmo

MATEVŽ HACE

KOMISARJEVI ZAPISKI

46.

Druga knjiga

Na Štajerskem se je prebivalstvo preusmerilo

Popolden sem imel sestanek v Enajsti brigadi, kamor smo poslali Iva Kenka za komisarja. Borci Enajste brigade ali po domače Zidanškove brigade so bili veliki, močni in zelo mladi ljudje. Precej jih je bilo dalj časa v nemški vojski. Zato je bilo treba pri njih prirejati več političnih ur in predavanj. Večinoma so bili doma iz Savinjske, Tuhinjske in Moravške kotline. Dobro vodstvo je iz teh hrabrih fantov marsikaj napravilo. Šesto in Enajsto brigado sta nekaj časa vodila Jože Lepin Ris in Lojze Žakelj-Dzidži. V brigadah sta bila tudi komisar Mirko, zelo pogumen sekretar in poznejši komisar brigade Dundo-Jerman Mirko. Nekateri so postrani gledali Tomšičevo in Šercerjevo brigado: Čemu da sta prišli na Pohorje, saj bi lahko sami vse opravili! Taki nesporazumi so se pokazali zlasti v koordinaciji premikov in borb. Povezava je bila včasih zelo šibka in le štab cone jo je lahko držal s svojo avtoriteto. Toda štab cone ni mogel vedno biti v brigadah.

To popoldne so me radovedni mladi borci Zidanškove brigade spraševali, če bo njihova brigada prva vkorakala v Maribor, kdo bo prvi zasedel Koroško, kakšna bo bodoča davčna politika in kako bodo upoštevali kmete, ki dajejo vse za partizansko vojsko, kje bo sedež nove vlade in še marsikaj drugega o delu političnega oddelka, kaj in kje smo predavali in katerih borb smo se udeležili.

3. julija. Zdi se mi, da popušča v Štirinajsti diviziji zdaj pa zdaj disciplina. Luka ni zmogel vsega. Drugim se ni ljubilo redno obiskovati brigade. Poznalo se je, da ni v diviziji Krta in Bračiča. Vedno bolj sem cenil predavateljsko sposobnost Helija. Rudiju-Viktorju Avbliju sem na dolgo in široko poročal o delu političnega oddelka, kaj in kje smo predavali in katerih borb smo se udeležili.

5. julija. Danes sem prijel nekatere površne komisarje, ker niso imeli političnih ur z novinci in ker so pustili, da so šli nepripravljeni na Kranjsko. Rekel sem jim: «Ne ogledujte si samo trakcev na rokavih, temveč delajte! Komisar je cement naše partizanske armade. Slabo je, če komisar leži in se preteguje do desetih dopoldne v štabu. Tudi take komisarje smo imeli.

Z Dolenjske nam je pisal pisatelj Janez Potrč, naj jim pošljemo čimveč gradiva in tako čimbolj populariziramo borbo štajerskih partizanov. Naročil sem divizijskim kulturnikom, da morajo poslati na Dolenjsko gradivo o naši diviziji.

6. julija. Nemci so zopet rinili proti Pesku in Rogli. Spet so lajali mitraljezi in padale mine! Novinci so bili hrabri. Tudi štajerski brigadi sta se dobro odrezali. Poznalo se je, da je v Šesti in Enajsti brigadi novo vodstvo. Nemci so se umikali. Dobro so bili tepeni. Marokov obraz je kar sijal od zadovoljstva.

Zopet sem se dolgo pogovarjal z novinci. Zanimalo jih je predvsem kmečko vprašanje. Spraševali so, če bodo smeli imeti po štiri krave, vrt in vinograd. Nemška propaganda je v marsikom pustila svoje sledove. Nekateri so spraševali o veri. Kako bo z njo? Ali bo nova oblast upoštevala verska čustva posameznikov. Komunizma so se nekateri zelo bali. Treba je bilo prepričljivo odgovarjati na vsa važna, tudi na manj važna in drobna vprašanja. Trdo pa sem prijel nekaj mladih mlečnozobih bataljonskih komisarjev, ki so brili norce iz borcev, ki so molili. V brigadah Štirinajste divizije je samo petdeset borcev javno molilo, medtem ko jih je molilo v Šesti in Enajsti brigadi dosti več...

10. julija. V štabu divizije smo precej razpravljali, kako bi vse novince poučili o programu Osvobodilne fronte, o ciljih naše borbe, o tem, kaj bi naredili Nemci s Slovenci, če bi zmagali, o metodi in praksi fašizma nasploh, pa še druge stvari. Štabu divizije in kulturnikom sem razložil, da morajo biti kulturni programi sistematični in da s petjem in recitacijami le delno vzgajamo ljudi.

Zopet sem obiskal nižjo partijsko šolo. Helij se je trudil, delal, predaval.

12. julija. Na tečaju sem srečal mitraljezce in razne komandirje, znane borce, ki so preživeli premnogo borb, marševin jurišev. Predaval sem dve uri.

Zidanškova in Šlandrova brigada morata biti bolj povezani. V njih je mnogo dobrih borcev kot so Ivo Kenk, Dunda, Lev, Mirko, Božič in drugi. Nekateri so prigovarjali, da preveč hvalimo Šesto in Enajsto brigado. Jaz sem bil mnenja, da javno ne smemo delati razlik med brigadami. Truditi se moramo, da bo prišlo čimveč mladih in hrabrih ljudi v naše enote.

15. julija. V nižinah so kmetje kosili. Tudi na Pohorju so pokosili okoli poslopij. Žito je zorelo. Letina je dobro kazala. Od koroške strani in Keblja smo slišali dolge rafale. Neprestane borbe za Pohorje! V naše brigade je prihajalo vedno več novincev. Vsak teden potuje 300 do 400 novincev čez Savo na Dolenjsko. Na Štajerskem se je prebivalstvo preusmerilo, posebno podeželsko. Razen zelo redkih izjem so bili vsi za naše gibanje. Nekdanji nemški vojaki — Štajerci in Korošci — so v trumah stopali v naše brigade in odrede. Prehrana je bila izvrstna. Kmetje in kmečka dekleta so nam vozili in nosili hrano. Tudi pijače je bilo dovolj. Zdaj bi se borci branili iti na Dolenjsko. Vsi so želeli do konca vojne ostati na Štajerskem in Koroškem. Tisti redki, ki so pa morali iti na Dolenjsko v oficirsko šolo, so se upirali. Bali so se, da bodo morali ostati kar na Dolenjskem.

Hrabri in razsodni komisar Ivo Kenk se je kar lepo uveljavljal v Enajsti brigadi. Tudi Lev je bil zelo sposoben komandant. V Enajsto brigado je prinesel precej izkušenj. Politično delo je dobro napredovalo.

Povsod, kjerkoli smo potovali, so nas prebivalci veselo pozdravljali. Kar nekam praznično se mi je zdelo. Spet smo se ustavili pri Pečolarju na Razboru. Možak je veselo šival škornje za komandirje in komisarje Štirinajste divizije. Imel je dosti dela. V sosednji sobi sta igrala dva harmonikarja. Dekleta, kurirji, obveščevalci in koroški terenci so plesali.

Opazil sem, da v Šesti in Enajsti brigadi dosti bolj upoštevajo Marokove nasvete kot pa v brigadah Štirinajste divizije. Seveda, Marok je rastel in se razvijal med štajerskimi borci. Naši Kranjci so pa presamozavestni. Imel sem vtis, da je bilo ko preveč hvalil samo Tomšičevo brigado. Tudi Šercerjeva in Trinajsta brigada imata svoje tradicije. Viktorja Tisovca so imeli za najboljšega komandanta bataljona v Šercerjevi brigadi.

16. julija. Prenočeval sem pri Maloku visoko pod Uršljo goro. Obveščevalca Bojan in Slamič sta bila zelo zgovorna. Postavila sta dobro mrežo obveščevalcev po Štajerski.

V vasi Štakne so nekateri na pol ozdraveli borci pomagali kmetom. Kosili so in grabili seno. Kmetje so jih bili vesli.

Pozno popoldne smo prišli v cono, ki se je namestila v raztresenih kmetijah visoko na pobočju Travnika in Radula. Štab je bil pri Tratniku. Jedli smo slabo; vsak dan krompir in rženo močnik. Poglajenu-Kranjcu in Borštnarju sem predal, kako dobro so oskrbovane brigade na Pohorju.

«Tudi mi bomo bolje živeli, ko bomo osvobodili Savinjsko dolino,» je resno odvrnil Lučovnik.

Štab cone me je poslal v glavni štab poročat o vojaški in politični situaciji na Štajerskem. Tudi na pol ozdraveli Miha Kilibarda, načelnik štaba cone, bo šel na Dolenjsko in ostal tam. Operativni oficirji, ki jih je vodil Miha Avšič, zbirajo podatke in delajo načrte za zrušitev nekaterih postojank v Savinjski dolini. Največ so govorili o Lučah, Ljubnem in Mozirju. Najbolje bi bilo, če bi jih razbile enote Šlandrove in Zidanškove brigade. Ves štab cone se je pripravljal.

V bližini je bil tudi oblastni komite za Štajersko in Koroško. Sposobni in aktivni Primož-dr. Aleš Bebler je razbijal vse lo oblastnega komiteja. Oblastne tehnike so delale s polno paro. V načrtu so bili tečaji za terence. Cona in oblastni komite sta tekmovala v aktivnosti. Primož je zbiral okrog sebe sposobne in delavne ljudi. Lenuhov ni maral. Sistematično je pošiljal v brigade vse tiste, ki so mesece in mesece ležali po bunkerjih in se mastili. Bil je mnenja, da so bunkerji in terenci za ranjence, aktivisti pa morajo delati na terenu

(Nadaljevanje sledi)